

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
ĢEOGRĀFIJAS UN ZEMES ZINĀTŅU FAKULTĀTE
ĢEOGRĀFIJAS NODAĻA

ETNISKO UN SOCIĀLO FAKTORU IETEKME UZ 13. SAEIMAS
VĒLĒŠANU REZULTĀTIEM LATGALES VĒLĒŠANU APGABALĀ
BAKALAURA DARBS

Autors: Liene Magdeburgere

Stud. apl. 1110106

Darba vadītājs: Juris Paiders, Dr. geogr

RĪGA 2021

SATURS

SATURS.....	2
ANOTĀCIJA.....	4
ABSTRACT.....	5
APZĪMĒJUMU SARAKSTS.....	6
IEVADS.....	7
1. PĒTĪJUMI VĒLĒŠANU ĢEOGRĀFIJAS NOZARĒ.....	10
1.1. Vēlēšanu ģeogrāfijas pētījumi Latvijā.....	10
1.2. Vēlēšanu ģeogrāfijas pētījumi pasaulē.....	11
2. MATERIALI UN METODES.....	15
3. LATGALES VĒLĒŠANU APGABALA RAKSTUROJUMS.....	17
4. ĢEOGRĀFISKO FAKTORU IETEKME UZ 13. SAEIMAS VĒLĒŠANU REZULTĀTIEM.....	21
4.1. Etnisko faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā.....	21
4.1.1. Latviešu īpatsvara ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā.....	22
4.1.2. Cittautiešu īpatsvara starp Latvijas Republikas pilsoņiem ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā.....	26
4.2. Etnisko faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā.....	30
4.2.1. Latviešu īpatsvara ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā.....	30
4.2.2. Cittautiešu īpatsvara starp Latvijas Republikas pilsoņiem ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā.....	32
4.3. Sociālo faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā.....	34
4.3.1. Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kopējo bezdarbnieku skaitā.....	35
4.3.2. Pašvaldības budžeta sociālo pabalstu izdevumi % no visiem pašvaldības izdevumiem.....	36
4.3.3. Visu pensiju vidējais piešķiršanas apjoms.....	37
4.3.4. Vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms.....	37
4.2.5. Vispārējas izglītības iestāžu skaits.....	38
4.3.6. Šķirto laulību skaits uz 100 iedzīvotājiem Latgales vēlēšanu apgabalā.....	38

4.4. Sociālo faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā	39
4.4.1. Personu skaits, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam no kopējo iedzīvotāju skaita Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā	40
4.4.2. Visu pensiju vidējais piešķiršanas apjoms Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos	40
4.4.3. Vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā	41
4.4.4. Vispārējas izglītības iestāžu skaits Kurzemes, Vidzemes un Latgales vēlēšanu apgabalos	42
4.4.5. Bezdarbnieku pabalstu vidējais izmaksātais apmērs Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā	42
4.4.6. Strādājošo mēneša vidējā neto darba samaksa Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos	42
4.5. Piešķirtā finansiālā atbalsta par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem 2017. gadā ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā	43
SECINĀJUMI	45
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI	47
PIELIKUMI.....	51

ANOTĀCIJA

Bakalaura darbā ir pētīta ekonomisko un sociālo faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā un veikta šo faktoru ietekmes salīdzināšana ar Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalu kopējiem vēlēšanu rezultātiem. Ekonomisko un sociālo faktoru ietekmes būtiskums tiek pārbaudīts, izmantojot korelācijas un regresijas metodes.

Iegūtie rezultāti liecina, 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus būtiskāk ir ietekmējuši etniskie faktori, no kuriem īpaša nozīme ir bijusi cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem. Sociālie faktori, kas ietekmējuši 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus ir atšķirīgi Latgales vēlēšanu apgabalā un Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos, un neviens no sociālajiem faktoriem neveido ciešu korelāciju ar kādas politiskās partijas iegūto balsu skaitu.

Atslēgas vārdi: *Saeimas vēlēšanas, etniskais sastāvs, regresijas analīze, sociālie faktori*

ABSTRACT

In this bachelors thesis ethnical and social factor impact on 13th parliamentary elections in Latgale election region have been researched and impact of these factors have been compared with total election results in Kurzeme, Vidzemes and Zemgale election regions. Social and ethnical factors importance have been detected by correlation and regression analysis.

Results show that ethnical factors have been more important to 13th parliamentary elections than social factors and one of the most important ethnical factors have been percentage of non-Latvian citizens. Social factors that have impacted 13th parliamentary election results are different in Latgale election region and Kurzemes, Vidzeme and Zemgale election regions.

Key words: *Saeima election, ethnical structure, regression analysis, social factors*

APZĪMĒJUMU SARAKSTS

A/P – “Attīstībai/Par!”

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

CVK – Centrālā vēlēšanu komisija

JV – “Jaunā VIENOTĪBA”

JKP - “Jaunā konservatīvā partija”

KPV LV – Politiskā partija “KPV LV”

LKS – “Latvijas Krievu savienība”

S – “Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija

VL-TB/LNNK – Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!”-“Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”

ZZS – Zaļo un Zemnieku savienība

IEVADS

Bakalaura darbā tiek analizēta sociālo un etnisko faktoru ietekme uz Latvijas Republikas 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, kā arī sociālo un etnisko faktoru ietekme uz Latvijas Republikas 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā, lai varētu noskaidrot, kuri no minētajiem faktoriem ir būtiskākie šajos atšķirīgajos mērogos. Bakalaura darba ietvaros vēlēšanu rezultāti tiks piesaistīti ģeogrāfiskajai telpai, tāda veidā bakalaura darbs ietilps vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē.

13. Saeimas vēlēšanas norisinājās 2018. gada 6. oktobrī un tās ir nesenākās no Saeimas vēlēšanām, tādēļ to rezultāti vēl nav plaši pētīti. 13. Saeimas vēlēšanas, salīdzinājumā ar 12. Saeimas vēlēšanām, iezīmējas ar lielu skaitu jaunu politisko partiju un politisko apvienību, no 16 kandidātu sarakstiem, kas piedalījās 13. Saeimas vēlēšanās tikai 6 saraksti piedalījās arī 12. Saeimas vēlēšanās, savukārt, no šiem sarakstiem tikai 4 pārvarēja 5 % barjeru un iekļuva 13. Saeimā, 3 no politiskajām partijām, kas iekļuva 13. Saeimā 12. Saeimas vēlēšanās nemaz nepiedalījās. 13. Saeimā iekļuvušās politiskās partijas norāda uz diezgan lielu 13. Saeimas sadrumstalotību, par to liecina fakts, ka valdība tika apstiprināta tikai 2019. gada 23. janvārī, tas ir 109 dienas pēc 13. Saeimas vēlēšanām. Par sadrumstalotību 13. Saeimā liecina arī neretās nesaskaņas, kas rada grūtības dažādu jautājumu apstiprināšanā, tādēļ būtiski noskaidrot vai pastāv kādi 13. Saeimā ievēlēto politisko spēkus vienojošie faktori.

Darba aktualitāte pamatojas Latvijas sabiedrībā aktuālajā diskusijā par sabiedrības sašķeltību divās lielās etniskajās grupās un uzskatu, ka nereti balsojums Saeimas vēlēšanās ir etniskā faktora vadīts, tas ir latvieši balso par "latviešu" partijām, bet krievu tautības iedzīvotāji un citas vairāk pārstāvētās etniskās minoritātes par "krievu" partijām, tādējādi vēlēšanu rezultātos atspoguļojas valsts nevienlīdzīgais etniskais sastāvs.

Etnisko faktoru ietekme uz Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latvijā jau ir pētīta, pētījuma laikā tika noskaidrots, ka Saeimas vēlēšanās vēlētajiem par partijām nebalso tikai pēc etniskā principa, Latvijas vēlētajiem izvēli ietekmē arī citi faktori (Paiders, Paiders 2011), tādēļ bakalaura darba ietvaros tiek apskatīta arī sociālā faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā un Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā, lai mēģinātu rast atbildi uz jautājumu, kādi principi vēl ietekmē vēlēšanu rezultātus konkrētā teritorijā.

Bakalaura darba ietvaros padziļināti tiek pētīti 13. Saeimas vēlēšanu rezultāti Latgales vēlēšanu apgabalā, jo tie būtiski atšķiras no vēlēšanu rezultātiem citos vēlēšanu apgabalos.

Lai gan etniskais faktors nav vienīgais, kurš ietekmē Saeimas vēlēšanu rezultātus, šķiet, ka tieši tas ir viens no būtiskākajiem Latgales vēlēšanu apgabalā, jo krievu īpatsvars no iedzīvotāju kopskaita ir praktiski vienlīdz liels gan Rīgā, gan Latgales vēlēšanu apgabalā, taču Latgales vēlēšanu apgabalā krievu un citu etnisku minoritāšu intereses pārstāvošo partiju atbalsts ir krietni lielāks nekā Rīgā, kā arī citur Latvijā. 13. Saeimas vēlēšanu laikā S Latgales vēlēšanu apgabalā ieguva 35,73 %, bet Rīgā 30,07 % no visām balsīm. Vēl būtiskāka ir atšķirība starp LKS iegūto balsu skaitu šajās teritorijās, Latgales vēlēšanu apgabalā LKS ieguva 10,62 %, bet Rīgas vēlēšanu apgabalā 3,81 % no visām balsīm, savukārt citos vēlēšanu apgabalos LKS iegūtais balsu skaits bija vēl zemāks. Nozīmīgi, ka Latgales vēlēšanu apgabals ir vienīgais no vēlēšanu apgabaliem, kurā LKS pārvarēja 5 % barjeru, līdz ar LKS salīdzinoši lielo iegūto balsu skaitu, samazinājās par S un “latviešu” partijām atdotais balsu skaits, salīdzinājumā ar iepriekšējām Saeimas vēlēšanām.

Bakalaura darba ietvaros nozīmīgi ir apskatīt sociālo faktoru ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ne tikai, lai noskaidrotu, kādi faktori vēl ir ietekmējuši “krievu un citu etnisku minoritāšu” partiju lielos panākumus, bet arī lai noskaidrotu, kādi faktori ir ietekmējuši balsu sadalījumu starp “latviešu” partijām. Būtiski apskatīt sociālo faktoru nozīmību, jo arī pašas politiskās partijas savās partiju programmās sociālajiem faktoriem velta samērā lielu uzmanību, piemēram, LKS apmēram 30 %, A/P apmēram 25%, VL-TB/LNNK, JKP, S un JV apmēram 20%, ZZS apmēram 15% no priekšvēlēšanu partiju programmas velta ar sociālajiem faktoriem saistītām tēmām (Centrālā vēlēšanu komisija 2018a).

Bakalaura darba ietvaros kā papildu faktors, kas varētu būt iespaidojis 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā, tiek apskatīts izmaksātā finansiālā atbalsta apjoms pašvaldībām, kuras cietušas postošo lietavu un to izraisīto plūdu dēļ. Šis faktors tiek apskatīts, jo finansiālo atbalstu pašvaldībām bija plānots piešķirt vēl pirms 13. Saeimas vēlēšanām.

Bakalaura darba ietvaros izvirzītais mērķis: noskaidrot, kādi etniski un sociāli faktori visbūtiskāk ietekmējuši 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā.

Bakalaura darba ietvaros izvirzītie darba uzdevumi:

1. 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu apkopošana un analīze;
2. Apkopot un analizēt datus par iedzīvotāju sastāvu un to raksturojošajiem etniskajiem un sociālajiem rādītājiem;
3. Veikt iegūto statistikas datu matemātisko analīzi;
4. Noskaidrot būtiskākos 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus ietekmējošos etniskos un sociālos faktorus Latgales vēlēšanu apgabalā.

Darbs sastāv no 4 nodaļā un 19 apakšnodaļām. Kopējais darba apjoms ir 50 lapaspuses. Darbā ir iekļauti 11 attēli un 4 tabulas, kā arī 39 pielikumi, kuri sastāv no 39 attēliem. Kopējais izmantotais literatūras avotu skaits ir 19 avoti.

1. PĒTĪJUMI VĒLĒŠANU ĢEOGRĀFIJAS NOZARĒ

Vēlēšanu ģeogrāfijas nozares aizsākumi ir saistāmi ar 20. gadsimtu, kad pētījumus vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē sākotnēji, galvenokārt, veica socioloģijas un politikas zinātnes pētnieki (Glassner 1996). Analizējot vēlēšanu datus, vēlēšanu ģeogrāfija sniedz iespēju meklēt sakarības un izdarīt secinājums par dažādu faktoru, piemēram, ekonomisko, kultūrālo, etnisko, sociālo un vides ietekmi uz vēlēšanu rezultātiem konkrētā vietā un laika periodā (Warf 2006). Vēlēšanu ģeogrāfijā uzmanība galvenokārt tiek vērsta uz jautājumiem par to, kas ietekmē cilvēka izvēli par labu kādam no politiskajiem spēkiem, piedaloties vēlēšanās, vai tā ir piederība kādai sociālajai, etniskajai grupai, audzināšanas modelis, vai vide, vieta, kurā viņš dzīvo. Vairumā gadījumu nākas secināt, ka izvēli par labu kādam no politiskajiem spēkiem ietekmē vairāku šo faktoru kopums, nevis tikai viens no tiem (Trift, Kitchin 2009). Tas, kā cilvēki uztver pasauli sev apkārt, kas viņus raksturo, tajā skaitā etniskie un sociālie faktori, un kāda ir viņu politiskā pārliecība, atspoguļojas vēlēšanu rezultātos. Vēlēšanu rezultāti var sniegt informāciju par vēlētajiem, kas atrodas konkrētā vietā un laikā (Charney, Malkinson 2015).

1.1. Vēlēšanu ģeogrāfijas pētījumi Latvijā

Vēlēšanu rezultātus ir iespējams pētīt trijos līmeņos – nacionālajā, reģionālajā un lokālajā līmenī. Vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē pētījumi Latvijā, galvenokārt, ir veikti nacionālā līmenī, tas ir, vēlēšanu apgabalu mērogā (Krampe 2005).

Latvijā vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē veikti pētījumi, kuros aplūkota sociālekonomisko faktoru ietekme uz vēlēšanu rezultātiem, gan analizējot šo faktoru ietekmi uz vēlēšanu rezultātiem Latvijas vēlēšanu apgabalos, gan šo faktoru ietekme uz vēlētajū aktivitāti. Pētot 12. Saeimas vēlēšanu rezultātus, tika noskaidrotas, ka būtiskākais sociālekonomiskais faktors, kas noteicis vēlēšanu rezultātus, ir lauku un pilsētu teritoriju sadalījums valstī (Vilciņš 2015).

Pētījumā atklājas, ka vēlētajū aktivitāte ir augstāka tajos Latvijas reģionos, kuros ir zemāks ienākumu līmenis, augstāks iedzīvotāju skaits vecumā virs darbaspējas vecuma, kā arī konkrētā reģiona iedzīvotāji ir konservatīvāki (Birznieks 2010).

Pētījumos tiek pētīts arī sociālās reprezentācijas indekss ievēlētajā Saeimā, laika posmā no 1993. līdz 2006. gada Saeimas vēlēšanās, pētījuma laikā noskaidrots, ka Latvijas Saeima sociāli nereprezentē Latvijas iedzīvotājus. Šī pētījuma laikā apskatīta arī demogrāfisko, etnisko un sociālo faktoru ietekme uz vēlēšanu rezultātiem (Linkēvičs 2009).

Vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē Latvijā tiek pētīta vēlēšanu rezultātu teritoriālā izkliede, tiek skaidrota suburbanizācijas ietekme uz Saeimas vēlēšanu rezultātiem. Līdzīgi kā citos Latvijā veiktos pētījumos tiek apskatīta sociālekonomisko rādītāju ietekme uz partiju vēlēšanu rezultātiem. Darba rezultāti parāda, ka pastāv statistiski būtiskas atšķirības, kas skaidro partiju rezultātus starp Pierīgas un pārējās Vidzemes teritorijām. Pierīgā notiekošie politiskie procesi atšķiras no pārējās Vidzemes (Pīrāga 2016).

Vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē Latvijā tiek pētīta Saeimas vēlēšanu rezultātu telpiskā izkliede, būtiskākais faktors, kas izskaidro vēlēšanu rezultātu telpisko izkliedi Latvijā ir etniskais sastāvs. Sekojošā pētījuma tiek skaidrots, ka etniskā faktora nozīme mazinās tajās teritorijās, kur nozīmīga loma ir reģionālajiem deputātu kandidātiem. Tādā veidā otrs būtiskākais faktors, kas ietekmē Saeimas vēlēšanu telpisko izkliedi ir reģionālo deputātu kandidātu skaits (Paiders 2012; Paiders 2014).

Pētījumu ietvaros noskaidrots, ka ne tikai Latvijā, bet arī Igaunijā krievvalodīgo pilsoņu elektorātā uzvedība ir galvenokārt izskaidrojama ar atbalstu noteiktām politiskām partijām, tādēļ parlamenta vēlēšanas dominē etnolingvistiskā šķirtne (Solopenko 2015).

Ir veikts pētījums, kurā mēģināts noskaidrot, kā mainītos Saeimas vēlēšanu rezultāti, ja tiktu mainīta Latvijas vēlēšanu sistēma. Pētījuma laikā noskaidrots, ka samazinoties vēlēšanu apgabala lielumam, samazinātos arī Saeimā ievēlēto partiju skaits, kā arī mainoties vēlēšanu sistēmai samazinātos S iegūto mandātu skaits Saeimā un tā vairs neiegūtu lielāko daļu no mandātu skaita (Linkevičs 2011).

1.2. Vēlēšanu ģeogrāfijas pētījumi pasaulē

Pēdējā laikā aizvien lielāka uzmanība tiek pievērsta politisko partiju polarizācijas ietekmei uz vēlēšanu rezultātiem un iedzīvotāju dalību vēlēšanās. Lai arī tipiski partiju polarizācija var tikt uzskatīta par problēmu, tā tieši pretēji var nodrošināt lielāku vēlēšanu aktivitāti. Vēlēšanu aktivitāte palielinās, ja tiek dota iespēja, balstot par partijām, kas ir diametrāli atšķirīgas viena no otras, un attiecīgi precīzāk pārstāv konkrētā vēlēšanu intereses. Savukārt, ja politikās partijas ir krietni mazāk polarizētas, vēlēšanu aktivitāte var samazināties, jo iedzīvotāji neidentificē sevi ar kādu konkrētu politisko spēku, tas var būt viens no iemesliem, kādēļ Rietumeiropā samazinās atbalsts centriskajām partijām (Murias Munoz, Meguid 2021).

Vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē liela daļa pētījumu ir veikta tieši Lielbritānijā. Pētījumos atspoguļota sociāldemogrāfisko faktoru ietekme uz vēlēšanu rezultātiem. Rezultāti rāda, ka politiskajām partijām gūst labākus rezultātus tajās teritorijās, kurās ir lielas tās sociālās grupas

skaits, kas atbalsta politisko partiju. Šajā darbā apskatīta arī ārējo faktoru ietekme uz kādu konkrētu etnisku grupu un šīs grupas vēlēšanu paradumiem, pētījumā analizēta Irākas kara ietekme uz 2005. gada vēlēšanu rezultātiem Anglijā. Noskaidrots, ka teritorijās, kur dzīvo lielāks musulmaņu skaits samazinās atbalsts leiboristiem (darba partijai), savukārt, liberālie demokrāti gūst lielāku atbalstu. Pētījumā apskatīta arī politiskajām kampaņām atvēlēto finanšu resursu ietekme uz vēlēšanu rezultātiem, parādot, ka jo vairāk līdzekļu tiek tērēti politiskajai kampaņai, jo labākus rezultātus tā gūst (Cutts, Webber 2010).

Pētījumā, kurā analizētas 382 vēlēšanas 60 dažādās valstīs, atspoguļojas rezultāti, ka valstīs, kurās pastāv proporcionālā vēlēšanu sistēma un novērojama sabiedrības sašķelšanās, kuru izraisa etniskie un ekonomiski faktori, vēlēšanu rezultātu ģeogrāfiskais izvietojums lieliski raksturo attiecīgo teritoriju un tās iedzīvotājus (Migule 2016).

Turcijas vēlēšanu rezultātu piemērā ir atspoguļota reliģisko, kulturālo faktoru, ekonomiskās labklājības ietekme uz 1999. un 2002. gada vēlēšanu rezultātiem. Darbā tiek aprakstīta reģionālā sašķeltība Turcijā, ko izraisījis atšķirīgais ekonomiskās izaugsmes līmenis un kulturālās atšķirības, kas atspoguļojas vēlēšanu rezultātos (Jefferson West 2005).

Apskatot vēlēšanu rezultātus Telavivā laika posmā no 1984. līdz 2013. gadam, darba autori, uzsvāra liek uz to, ka vēlēšanu ģeogrāfija ir izmantojama, lai raksturotu sociālos un demogrāfiskos procesus sabiedrībā. Kā liels pluss, vēlēšanu rezultātu izmantošanai sabiedrības raksturošanai tiek minēts vēlēšanu biežums, jo vēlēšanas notiek biežāk nekā, piemēram, tautas skaitīšana, tādēļ ļauj apzināt izmaiņas un procesus, kas notiek īsākā laika periodā. Pētījumā tiek atspoguļots tās kā pilsētas vietai, telpai piederīgs sociālais slānis vairākās vēlēšanās balso nemainīgi. Pilsētas dienvidu daļā dzīvojošie, nabadzīgākie pilsētas iedzīvotāji, galvenokārt, balso par centriski labējām partijām un tradicionāli-reliģiskām partijām. Pilsētas centrā un ziemeļos, kas ir ekonomiski attīstītākā pilsētas daļa, iedzīvotāji, galvenokārt, balso par centriski-kreiso darbaspēka partiju un liberāli-progresīvām partijām, kamēr pilsētas otrā daļā atbalsts šīm partijām ir zems atbalsts (Charney, Malkinson 2015).

Slovēnija ir iekšēji neviendabīga valsts, tādēļ sociālekonomiskie faktori atstāj gan pozitīvu, gan negatīvu ietekmi uz dažādu partiju rezultātiem vēlēšanās, atšķiras gan valsts rietumu un austrumu daļās, gan rajonos viena reģiona ietvaros. Analizējot vēlēšanu rezultātus secināts, ka tradicionāli kreisisko partiju popularitāte ir kritusies, pateicoties labējo-nacionālo partiju popularitātes pieaugumam, bet vēl būtiskāk, pateicoties populistu un centrisko partiju popularitātes pieaugumam. Labējās-liberālās un progresīvās partijas gūs urbāno teritoriju un ekonomiski attīstītāko teritoriju vēlēšanu atbalstu, savukārt populistu un nacionālās partijas gūst sociāli un ekonomiski nelabvēlīgāko teritoriju iedzīvotāju atbalstu. Vēlēšanu rezultāti

atspoguļo situāciju, kad reģionos, kur satopams lielāks skaits nacionālo minoritāšu, arī nacionālo minoritāšu partijas gūst lielāku atbalstu (Lysek et al. 2020).

2019. gadā Rumānijā norisinājās Eiropas Parlamenta un prezidenta vēlēšanas, pēc kurām tika analizēta vēlēšanu rezultātu telpiskā izkliede un identificēti faktori, kas ir ietekmējuši vēlēšanu rezultātus Bukarestē. Vēlēšanu rezultātus lielā mēra ietekmēja esošā ekonomiskā situācija un protesta balsojums, kas veicināja varas maiņu Rumānijas politikā, par pie varas līdz tam esošo sociāldemokrātisko partiju tika atdots ievērojami mazāks balsu skaits. Analizējot vēlēšanu rezultātus Bukarestē, secināts, ka par sociāldemokrātisko partiju, galvenokārt, balsojuši nabadzīgākie iedzīvotāji un neaizsargātākas sociālās grupas, savukārt par USR PLUS, kas ir progresīva centriskā partija, vēlēšanās ieguva lielāko balsu skaitu, savu balsi atdevuši gados jaunākie un izglītotākie iedzīvotāji, kuri ir salīdzinoši labāk finansiāli nodrošināti, kas dzīvo pilsētas centrālajā daļā (Gutoiu 2021).

Mūsdienās, vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē, līdz ar vairāku pirātu partiju parādīšanos Eiropā, aizvien biežāk tiek pievērsta uzmanība vēlēšanu rezultātu telpiskajai izkliedei, saistībā ar balsīm, ko iegūst pirātu partijas, tiek mēģināts rast atbildi uz jautājumu, kādās teritorijās šis salīdzinoši jaunais politiskais spēks gūst lielāko atbalstu. Galvenie faktori, kas 2014. gadā ir veicinājuši pirātu partiju popularitātes pieaugumu Rietumeiropā un Centrāleiropā ir saistīti ar makroekonomikas jautājumiem un protesta balsojumu pret pie varas esošajām partijām. Pētījuma laikā noskaidrots, ka pirātu partijas gūst lielāku atbalstu tajās teritorijās, kur ir lielāks iedzīvotāju skaits vecumā no 18 līdz 24 gadiem, taču par pirātu partijām izvēlas balsot arī salīdzinoši liels iedzīvotāju skaits citās vecuma grupās, ir zemāks bezdarba līmenis, teritorijas ir salīdzinoši labāk attīstītas, teritorijās vēsturiski atbalstu ir guvušas labējās un centriskās politiskās partijas, savukārt kreisi orientētās partijas nav guvušas labus rezultātus (Maškerinec 2020).

Vēlēšanu ģeogrāfijas nozarē tiek veikti pētījumi arī plašākā, ne tikai valstiskā mērogā, tādā veidā atspoguļojot kāda reģiona kopējās tendences. Eiropas Parlamenta vēlēšanas sniedz iespēju atspoguļot kopējās vēlēšanu tendences Rietumeiropā. Pētījumā atspoguļojas tendence, ka līdzās līdz šim populārākajām partijām aizvien lielākus panākumus gūs partijas, kuras cieši saistītas ar ekoloģismu un sevi neidentificē kā labējas vai kreisas partijas, šo partiju lielāki atbalstītāji nāk no vidus slāņa, galvenokārt, piesaistot pārtikušus un izglītotus vēlētoņus (Vandermotten, Lockhart 2001).

Nacionālā līmenī, Eiropas Parlamenta vēlēšanās liela nozīme ir tam, vai politiskā partijas redzējums savās nostādnēs attiecībā pret Eiropas Savienību ir pozitīvs vai negatīvs, attiecīgi citi faktori ir mazāk nozīmīgi. Politiskajām partijām savas programmās ir izdevīgi runāt par integrāciju Eiropas Savienībā, ja saistībā ar Eiropas Savienību tiek prognozēts

ekonomisks labums vai ieguvums valstiskā un pakārtoti arī individuāla līmenī, jo tādā veidā ir iespējams gūt, lielāku vēlētāju atbalstu. Ja ekonomiskais ieguvums nav paredzams, tad vēlētājs kopumā ir mazāk ieinteresēts piedalīties vēlēšanas un atbalstīt kādu konkrētu politisko partiju (Jurado, Navarrete 2021). Lielāka vēlētāju aktivitāte Eiropas Parlamenta vēlēšanas ir novērojama tad, ja tuvojas vēlēšanas arī nacionālā mērogā. Vēlētāji Eiropas Parlamenta vēlēšanās var izmantot kā “ieroci”, lai sodītu pie varas esošas politikās partijas un ar savu balsojumu izrādīt neapmierinātību (Hix, Marsh 2007).

2. MATERIALI UN METODES

Bakalaura darba ietvaros analizēti Latvijas Republikas 13. Saeimas vēlēšanu CVK apstiprinātie rezultāti. Darba ietvaros apkopoti un analizēti visu 13. Saeimas vēlēšanās kandidējošo politisko partiju un politisko partiju apvienību rezultāti. Rezultātu analīze veikta tām politiskajām partijām, kuras iekļuva 13. Saeimā, tas ir, ieguva vairāk nekā 5 % no vēlētāju atdotajām derīgajām balsīm. Rezultātu analīzē iekļauta arī partija LKS, jo, lai gan tā neiekļuva 13. Saeimā, Latgales vēlēšanu apgabalā tā ieguva 10.62 % no balsu kopskaita. Darba ietvaros analizēti to politisko partiju rezultāti, kuri nav iekļuvuši 13. Saeimā, vai ieguvušas 5% no Latgales vēlēšanu apgabalā atdoto balsu kopskaita. Šo partiju rezultāti netiek analizēti, jo, ņemot vērā par tām nodoto ļoti nelielo balsu skaitu, atsevišķos Latgales vēlēšanu apgabala novados par dažām partijām nav atdota pat neviena balss, tādēļ rezultātu izklaidē ļoti liela loma var būt nejaušībai. Darba ietvaros apskatīta etnisko un sociālo faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem novadu līmenī, jo tādā veidā 13. Saeimas vēlēšanu rezultāti precīzāk reprezentē novada iedzīvotājus. Situācijā, ja tiktu izmantoti dati pagastu mērogā, iedzīvotāju reprezentācijas līmenis samazinātos, jo, ņemot vērā nelielo iedzīvotāju skaitu atsevišķos pagastos un atsevišķu pagastu nelielos izmērus, pastāv liela varbūtība, ka iedzīvotājs vēlēt dodas nevis uz vēlēšanu iecirkni, kas atrodas pagastā, kurā viņš dzīvo, bet gan pagastā, kur atrodas tuvākais vēlēšanu iecirknis.

Sekundārie dati iegūti no Centrālās statistikas pārvaldes datubāzēm, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un reģionālās attīstības indikatora moduļa mājaslapas, kurās ir pieejami statistiska rakstura dati iedzīvotājus raksturojošajiem etniskajiem un sociālajiem rādītājiem. No reģionālās attīstības indikatora moduļa mājaslapas iegūti dati, kurus apkopojusi arī Izglītības ministrija, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra. Darbā šie rādītāji izmantoti, lai veidotu korelācijas matricas un noskaidrotu, kuri etniskie un sociālie faktori varētu būt ietekmējuši 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus.

Darba ietvaros izmantotas kvantitatīvās pētījuma metodes. Lai varētu noskaidrot, kuri faktori 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus ir ietekmējuši visbūtiskāk, iegūtie dati par etniskajiem un sociālajiem faktoriem apstrādāti Microsoft Excel programmā, izmantojot korelācijas matricas metodi. No korelācijas matricas izņemti dati par Rīgas pilsētas iedzīvotājus raksturojošajiem etniskajiem un sociālajiem faktoriem, jo tā darba ietvaros netiek apskatīta. Darba ietvaros kopumā izveidotas 5 korelācijas matricas, no kurām divas raksturo etnisko faktoru korelāciju ar 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem, viena Latgales vēlēšanu apgabala mērogā, otra Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalu mērogos kopumā, 2 sociālo faktoru korelāciju ar 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem, viena Latgales vēlēšanu

apgabala mērogā, otra Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalu mērogos kopumā, 1 korelācijas matricas, kas raksturo piešķirtā finansiālā atbalsta par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem 2017. gadā ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā. Korelācijas matricā, kas atspoguļo sociālo faktoru ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem kopumā pārbaudīti 25 faktori, taču no tiem tikai 15 ir veidojuši vidēji ciešas korelācijas ar kādu no politisko spēku iegūto balsu skaitu.

Kā sakarības ciešuma rādītājs tiks izmantots iegūtais korelācijas koeficients (r). Korelācijas koeficienta būtiskums tiek novērtēts pēc tās skaitliskās vērtības, tas ir, korelācija, kuras vērtība ir mazāka par 0,3 tiek novērtēta, kā ļoti vāja; ja korelācijas vērtība atrodas intervālā starp 0,3 līdz 0,5, tad tā ir raksturojama, kā vāja; ja korelācijas vērtība atrodas intervālā starp 0,5 līdz 0,7, tad tā ir raksturojama kā vidēji cieša; ja korelācijas vērtība ir lielāka par 0,7, tad korelācija ir raksturojama kā ļoti cieša. Lai noteikti faktora ietekmes būtiskumu tiks izmantots determinācijas koeficients (R^2) (Kamerāde, Kristapsone 2016). Regresijas līknes veidotas un determinācijas koeficients noteikts tikai tām korelācijā, kuras korelācijas matricā atspoguļojās kā ciešas vai vidēji ciešas.

3. LATGALES VĒLĒŠANU APGABALA RAKSTUROJUMS

Saeimas vēlēšanās Latvijas teritorija tiek sadalīta piecos vēlēšanu apgabalos – Rīgas, Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalā. Latvijā cilvēki sevi nereti ļoti cieši identificē ar savu dzīves telpu, reģionu, kurā tie dzīvo. Tiek pieņemts, ka vienā reģionā dzīvojošiem cilvēkiem ir līdzīga valoda, tradīcija un pat līdzīgas rakstura iezīmes (Zarāne 2018). Bakalaura darba ietvaros tiek apskatīts Latgales vēlēšanu apgabals. Saeimas vēlēšanu likuma 7. pantā ir noteikti katrā vēlēšanu apgabalā ietilpstošās republikas pilsētas un novadi. Latgales vēlēšanu apgabalā ietilps 2 republikas pilsētas – Daugavpils un Rēzeknes, un 19 novadi – Aglonas, Balinavas, Balvu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Ilūkstes, Kārsavas, Krāslavas, Līvānu, Ludzas, Preiļu, Rēzeknes, Riebiņu, Rugāju, Vārkavas, Viļakas, Viļānu, Zilupes (Saeimas vēlēšanu likums 1995).

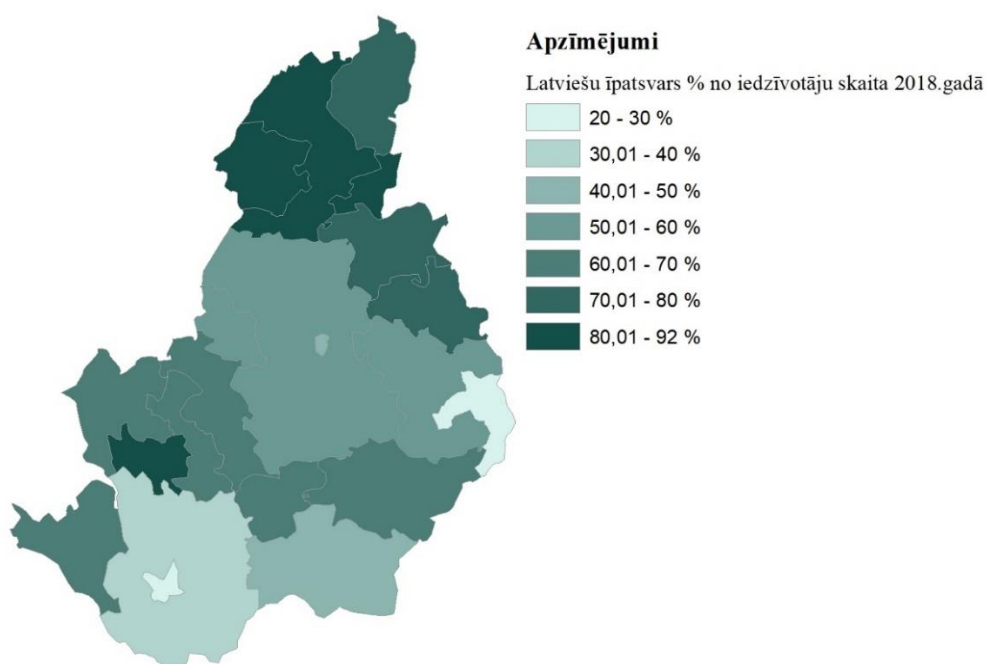
Latgales vēlēšanu apgabals aizņem 14 513,04 km² lielu platību, kas ir 22 % no Latvijas teritorijas. Iedzīvotāju blīvums Latgales vēlēšanu apgabalā ir 20 iedz/km².

2018. gada sākumā Latgales vēlēšanu apgabalā bija 264 857 iedzīvotāji, kas ir gandrīz 14 % no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Jāņem vērā, ka Latgales vēlēšanu apgabalā apmēram 42 % no visiem iedzīvotājiem dzīvo republikas pilsētās, tas ir, Daugavpilī dzīvo apmēram 31 %, bet Rēzeknē dzīvo apmēram 10 % no visiem Latgales vēlēšanu apgabalā dzīvojošajiem, tādēļ vēlēšanu rezultāti šajā apgabalā ir lielā mērā atkarīgi no rezultātiem šajās divās administratīvajās vienībās (Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde 2018). Latgales vēlēšanu apgabalā ir 207 523 ir balsstiesīgie iedzīvotāji, kas ir nedaudz vairāk kā 13 % no visiem Latvijas balsstiesīgajiem iedzīvotājiem, salīdzinot ar citiem vēlēšanu apgabaliem, mazāks balsstiesīgo skaits ir vienīgi Kurzemes vēlēšanu apgabalā (Centrālā vēlēšanu komisija 2018b).

13. Saeimas vēlēšanu laikā (2018. gads) pēc etniskā sastāva Latgales vēlēšanu apgabalā mazāk nekā puse no viesiem iedzīvotājiem ir latvieši, tas ir 45,6 %, tādā veidā Latgales vēlēšanu apgabalā ir mazākais latviešu īpatsvars starp visiem vēlēšanu apgabaliem, ļoti līdzīga situācija ir vērojama arī Rīgā, kur latvieši veido 47 % no iedzīvotāju kopskaita. Tas ir krietni zemāks rādītājs nekā Latvijā kopumā, tas ir 62,2 % no visiem iedzīvotājiem ir latvieši. Latgales vēlēšanu apgabalā, tāpat kā Rīgā, ir lielākais krievu īpatsvars, salīdzinot ar pārējo Latvijas teritoriju, kur krievi veido 25,2 % no iedzīvotāju kopskaita, Latgales vēlēšanu apgabalā 36,7 %, Rīgā 36,8 % no iedzīvotāju kopskaita ir krievi. Latgales vēlēšanu apgabalā ir sastopams arī liels skaits citu etnisko minoritāšu, no kurām lielākās ir poļi ir 6,5 %, baltkrievi ir 5,1 % un ukraiņi ir 1,3 %. Salīdzinājumā ar citiem Latgales vēlēšanu apgabala novadiem, izteikti liels citu etnisko minoritāšu skaits ir sastopams pierobežas novados,

piemēram, Krāslavas novadā 20 % un Zilupes novadā 14,9 % no iedzīvotāju kopskaita ir baltkrievi, savukārt Daugavpils pilsētā 13,5 % un Daugavpils novadā 12 % no iedzīvotāju kopskaita ir poļi.

Latgales vēlēšanu apgabala administratīvi teritoriālajās vienībās ir novērojama liela etniskā sastāva mainība (3.1. attēls). Piemēram, Daugavpils pilsētā latvieši veido vien 19,9 % no iedzīvotāju kopskaita, Zilupes novadā 25,2 % no latviešu kopskaita. Šajā administratīvi teritoriālajās vienībās ir sastopams arī lielākais krievu īpatsvars, Zilupes novadā 53,1 %, Daugavpils novadā 49 % no iedzīvotāju kopskaita ir krievi, izteikti liels krievu īpatsvars ir arī Rēzeknes pilsētā, kur 43 %, Viļānu novadā, kur 45,1 % un Daugavpils novadā, kur 41,4 % ir krievu tautības iedzīvotāji. Tajā pašā laikā Latgales vēlēšanu apgabalā ir sastopamas administratīvi teritoriālās vienības, kurās izteikti liels latviešu īpatsvars, piemēram, Rugāju novads, kur 92 % no visiem iedzīvotājiem ir latvieši un Vārkavas novads, kur 86,6 % no visiem iedzīvotājiem ir latvieši.

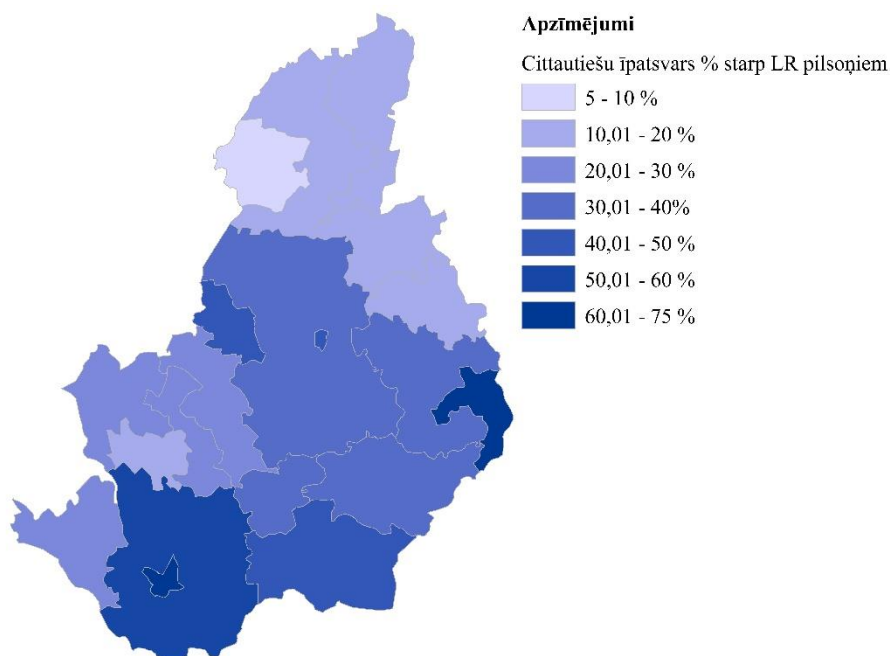

3.1. attēls. Latviešu īpatsvars Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās 2018. gadā (Izstrādājusi autore, izmantojot CSP datus 2018)

Latgales vēlēšanu apgabalā pastāv liels LR pilsoņu īpatsvars starp etniskajām minoritātēm, uz ko norāda tas, ka, lai gan Latgales vēlēšanu apgabalā, salīdzinājumā ar pārējo Latvijas teritoriju, ir neliels latviešu īpatsvars, LR pilsoņu skaits Latgales vēlēšanu apgabalā ir liels – tas ir 88 %. Salīdzinājumā ar Latvijas teritoriju kopumā Latgales vēlēšanu apgabalā LR pilsoņu īpatsvars ir lielāks, tas ir, 86 % no Latvijas iedzīvotājiem ir LR pilsoņi un tikai 78 % no Rīgas iedzīvotājiem ir LR pilsoņi.

Latgales vēlēšanu apgabalā etnisko minoritāšu skaits starp LR pilsoņiem, kopumā 33,55 % starp visiem Latgales vēlēšanu apgabala LR pilsoņiem ir cittautieši. Salīdzinot ar pārējiem Latvijas vēlēšanu apgabaliem, lielāks etnisko minoritāšu skaits starp LR pilsoņiem ir vienīgi Rīgas vēlēšanu apgabalā, kur 39,77 % starp visiem LR pilsoņiem ir cittautieši. Pārējos vēlēšanu apgabalos, cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem ir ievērojami mazāks, tas ir, Kurzemes vēlēšanu apgabalā 8,12 % no visiem LR pilsoņiem ir cittautieši, Vidzemes vēlēšanu apgabalā 12,67 % no visiem LR pilsoņiem ir cittautieši, Zemgales vēlēšanu apgabalā 14,76 % no visiem LR pilsoņiem ir cittautieši.

Latgales vēlēšanu apgabala administratīvi teritoriālajās vienības ir novērojamas lielas atšķirības starp cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem (3.2. attēls). Izteikti mazs cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem ir Rugāju novadā, kur cittautieši veido vien 6,45 % no visiem LR pilsoņiem, salīdzinoši neliels cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem ir arī Vārkavas novadā, kur 11,77 %, Baltnavas novadā, kur 14,10 % no visiem LR pilsoņiem ir cittautieši. Izteikti liels cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem ir Daugavpilī, kur 74,44 % no visiem LR pilsoņiem ir cittautieši, Rēzeknē cittautiešu īpatsvars starp pilsoņiem ir 49,59 %, salīdzinoši liels cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem ir arī Zilupes novadā, kur tas ir 71,79, un Daugavpils novadā, kur tas ir 59,05 %.

3.2. attēls. Cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņu Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās 2018. gadā (Izstrādājusi autore, izmantojot CSP datus 2019)

Jau vēsturiski Latgales vēlēšanu apgabals ir izcēlies ar zemāko vēlēšanu aktivitāti Latvijā. 13. Saeimas vēlēšanās piedalījās vien 43,40% no visiem Latgales vēlēšanu apgabalā

esošajiem balsstiesīgajiem iedzīvotājiem, kas ir zemākais rādītājs no visiem Latvijas vēlēšanu apgabaliem. Latvijā kopumā 13. Saeimas vēlēšanās piedalījās 54,56 % no Latvijas balsstiesīgajiem iedzīvotājiem (Centrālā vēlēšanu komisija 2018). Ņemot vērā, zemo vēlētāju aktivitāti, Latgales vēlēšanu apgabala politiskā pārstāvniecība Saeimā ir neliela, tas ir, no Latgales vēlēšanu apgabala 13. Saeimā tika ievēlēts 14 deputāts, mazāka pārstāvniecība ir tikai no Kurzemes vēlēšanu apgabala, kurā tika ievēlēti 12 deputāti.

4. ĢEOGRĀFISKO FAKTORU IETEKME UZ 13. SAEIMAS VĒLĒŠANU REZULTĀTIEM

4.1. Etnisko faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā

Tiek uzskatīts, ka viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē Saeimas vēlēšanu rezultātus, ir etniskais faktors. Lai noskaidrotu etniskā faktora ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu telpisko izkliedi Latgales vēlēšanu apgabalā, darba ietvaros ir izveidota korelācijas matrica, kas atspoguļo korelāciju starp politiskajām partijām un etniskajiem faktoriem, kas varētu būt ietekmējuši 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus. Lai precīzāk novērtētu etnisko faktoru ietekmi, korelācijas matricā tiek novērtēta ne tikai etnisko faktoru korelācija ar katras politiskās partijas iegūto balsu skaitu, bet arī etnisko faktoru korelācija ar kopējo S un LKS iegūto balsu skaitu un korelācijas ar kopējo politisko partiju iegūto balsu skaitu, kuras pieņemts uzskatīt par “latviešu” partijām, 13. Saeimas vēlēšanās Latgales vēlēšanu apgabalā. Tādā veidā tiek atspoguļota etnisko faktoru ietekme uz kopējo vēlētāju sniegto atbalstu politiskajām partijām, kas pārstāv etniskās minoritātes.

Ņemot vērā korelācijas matricas rezultātus, noskaidrots, ka 13. Saeimas vēlēšanās Latgales vēlēšanu apgabalā visbūtiskāk etniskie faktori ir ietekmējuši, veidojot ciešas sakarības ar 4 no 8 politiskajiem spēkiem, tas ir LKS, S, JKS un KPV LV iegūto balsu skaitu (4.1. tabula).

4.1. tabula.

Korelācijas ciešums starp etniskajiem faktoriem un 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā (izstrādājis autors, izmantojot CSP un CVK datus 2019)

	“ Latvijas Krievu savienība”	“ Jaunā konservatīvā partija”	“ Saskaņa ” sociāldemokrātiskā partija	Politiska partija “ KPV LV”	LKS un S	JKP, VL-TB/LNNK, A/P, JV, KPV LV, ZZS kopējais iegūtais balsu skaits (%)
Latviešu īpatsvars (% , CSP) 2018	-0,91569	0,853029	-0,92786	0,811868	-0,96656	
Krievu īpatsvars (% , CSP) 2018	0,785696	-0,77215	0,882619	-0,75874	0,892279	
Ukraiņu īpatsvars (% , CSP) 2018	0,795694	X	0,785293	-0,72985	0,84224	
Baltkrievu īpatsvars (% , CSP) 2018	x	X	0,715604	x	x	
Cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem (% , CSP) 2018	0,916128	-0,83871	0,922532	-0,81708	0,962821	

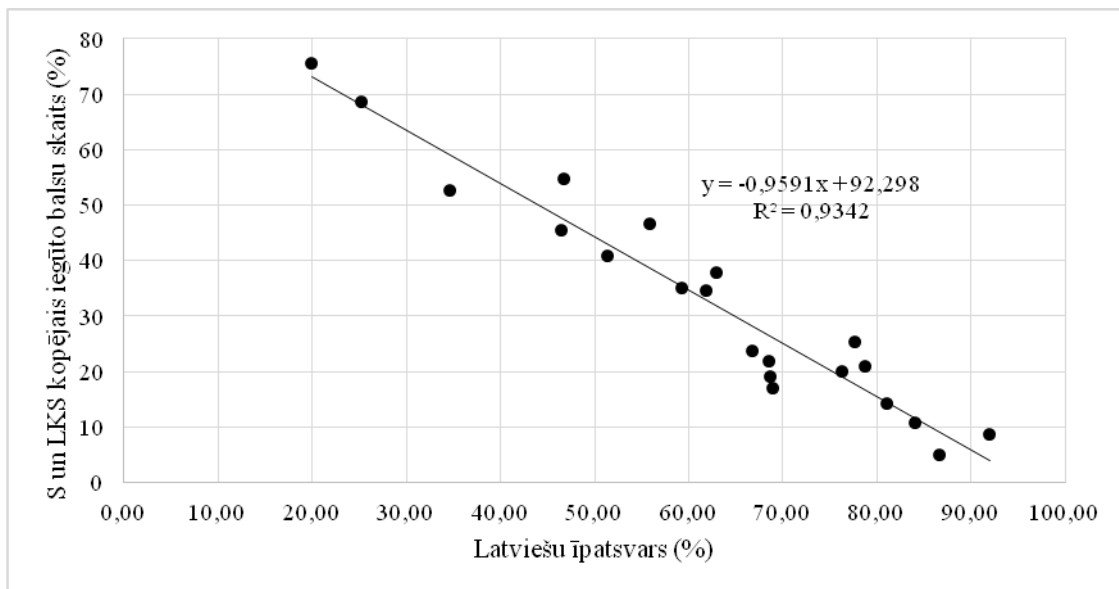
4.1.1. Latviešu īpatsvara ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā

Analizējot latviešu īpatsvara telpisko izvietojumu Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās, var novērot, ka ar 95 % ticamību pastāv statistiski būtiska atšķirība starp latviešu īpatsvaru Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās.

Apskatot S gūtos rezultātus, Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanu laikā var redzēt, ka pastāv statistiski būtiska atšķirība starp latviešu īpatsvaru un S rezultātiem. Regresijas determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka aptuveni 86 % no S gūtajiem vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojami ar šī etniskā faktora ietekmi, palielinoties latviešu īpatsvaram, samazinās S iegūtais balsu skaits (1. pielikums).

Apskatot LKS gūtos rezultātus, Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanu laikā var redzēt, ka pastāv statistiski būtiska atšķirība starp latviešu īpatsvaru un LKS rezultātiem. Regresijas determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka aptuveni 84 % no LKS gūtajiem vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojami ar šī etniskā faktora ietekmi, palielinoties latviešu īpatsvaram, samazinās LKS iegūto balsu skaits (2. pielikums).

S un LKS kopējā rezultāta Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanās korelācija ar latviešu īpatsvaru ir raksturojama, kā negatīva, un cieša. Regresijas grafiks (4.1. attēls) ir lineārs un negatīvs, kas nozīmē, ka pieaugot latviešu īpatsvaram Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās samazinās kopējais par partijām S un LKS atdotais balsu skaits. Augstais determinācijas (R^2) norāda, ka 93 % no krievu tautības un citu etnisku minoritāšu pārstāvošajām partijām kopējais vēlēšanu rezultāts Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojams ar latviešu īpatsvaru starp novadu un republikas pilsētu iedzīvotājiem. Regresijas koeficients ir -0,96, kas norāda, ka kopējai S un LKS iegūto balsu skaits samazinās par 1 vienību pie 0,96 latviešu īpatsvara palielināšanās. Būtiski, ka, summējot S un LKS iegūto balsu skaitu, salīdzinot ar katras politiskās partijas individuālo rezultātu, palielinās visi rādītāji, kas raksturotu latviešu īpatsvara ietekmi uz šo partiju kopējo iegūto balsu skaitu, kas norāda, ka etniskās minoritātes savu balsi galvenokārt atdod par kādu no šīm partijām.

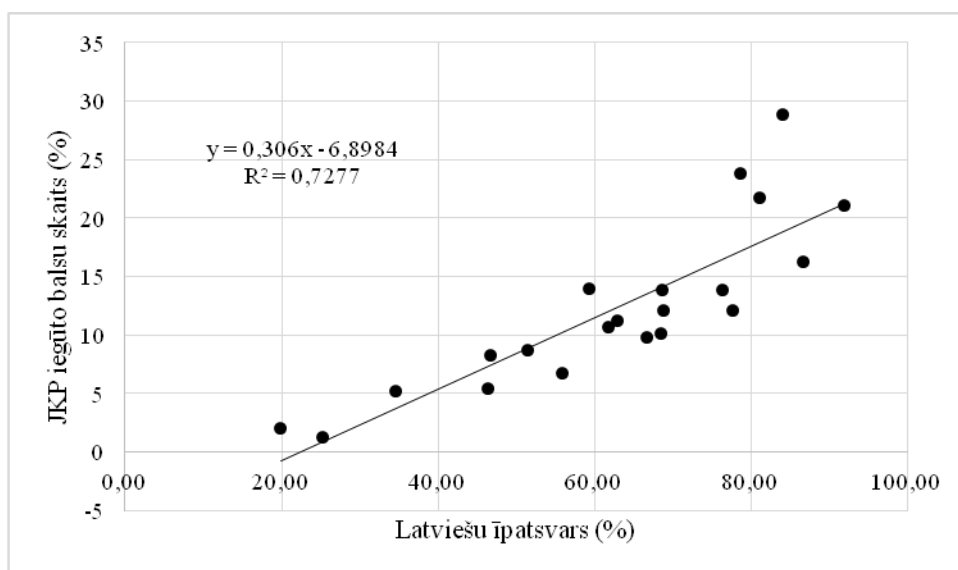
4.1. attēls. Politisko partiju “Saskaņa” un “Latvijas Krievu savienība” 13. Saeimas vēlēšanu kopējo rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus, 2019)

Apskatot korelācijas matricu, kas atspoguļo latviešu īpatsvara ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, var novērot, ka politiskās partijas, kuras uzskatāmas par “latviešu” partijām, visas veido pozitīvu korelāciju ar šo etnisko faktoru, taču ne visas korelācijas ir uzskatāmas par ciešām. VL-TB/LNNK un A/P rezultātu korelācijas ar latviešu īpatsvaru ir vērtējamā, kā vidēji ciešas, ZZS un JV 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu Latgales vēlēšanu apgabalā korelācijas ar latviešu īpatsvaru ir vērtējamā, kā vājas. Lai gan šīs korelācijas nav uzskatāmas par ciešām, tās norāda uz sakarību, ka palielinoties latviešu īpatsvaram palielinās arī šajā Latgales vēlēšanu apgabala novadā vai republikas pilsētā “latviešu” politisko partiju iegūto balsu skaits.

Cieša pozitīva korelācija starp 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā un latviešu īpatsvaru ir izveidojusies politiskajām partijām JKP un KP LV. Abas šīs partijas ir starp trīs visvairāk balsis ieguvušajām partijām, kas pārstāv latviešu elektorātu, Latgales vēlēšanu apgabalā, vairāk balsis ir ieguvusi vienīgi ZZS. Darba ietvaros tuvāk tiek apskatīta JKP vēlēšanu rezultāta sakarība ar latviešu īpatsvaru Latgales vēlēšanu apgabalā. Regresijas grafiks, kas attēlo KP LV vēlēšanu rezultātu sakarību ar vēlēšanu rezultātiem 13. Saeimas vēlēšanās Latgales vēlēšanu apgabalā, ir atrodams darba pielikumu sadaļā (3. pielikums).

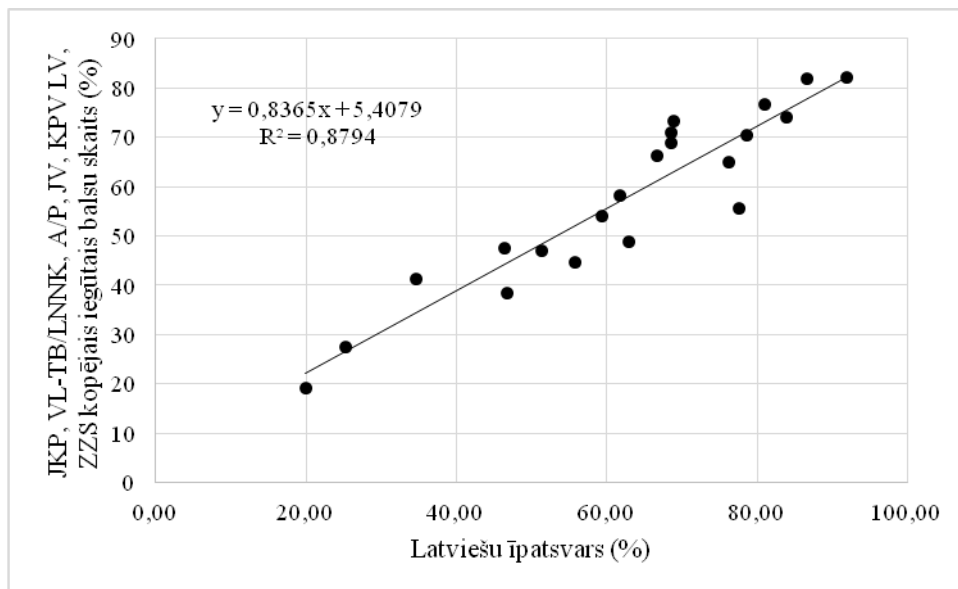
Regresijas grafiks (4.2. attēls), kas raksturo sakarību starp JKP iegūto balsu skaitu Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanu laikā un latviešu īpatsvaru ir lineārs un pozitīvs, kas nozīmē, ka pieaugot latviešu īpatsvaram Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās palielinās par JKP atdotais balsu skaits. Determinācijas koeficients (R^2)

norāda, ka 72 % no JKP vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojami ar latviešu īpatsvaru novados un republikas pilsētās. Regresijas koeficients ir -0,3, kas norāda, ka JKP iegūto balsu skaits palielinās par 1 vienību pie 0,3 latviešu īpatsvara palielināšanās.

4.2. attēls. Politiskās partijas “Jaunā konservatīvā partija” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus, 2019)

Apskatot latviešu elektorāta atbalstīto politisko spēku kopējos, gūtos rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanu laikā var redzēt, ka iegūtais regresijas grafiks (4.3. attēls) ir lineārs un pozitīvs, kas nozīmē, ka pieaugot latviešu īpatsvaram Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās palielinās par latviešu elektorāta atbalstīto politisko spēku atdotais balsu skaits. Augstais determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka 87 % no šo politisko spēku vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojams ar latviešu īpatsvaru novados un republikas pilsētās. Aplūkojot šo partiju kopējos rezultātus iezīmējama fakts, ka lai gan katras partijas un vēlēšanu rezultātu determinācijas koeficients svārstās robežās no 0,1 līdz 0,72, četrām no šīm partijām determinācijas koeficients ir mazāks par 0,38 (3. -7. pielikums), vērtējot visu šo partiju kopējo balsu skaitu, determinācijas koeficients ir salīdzinoši augsts. Būtiski, ka regresijas koeficients ir 0,83, kas norāda, ka kopējais JKP, VL-TB/LNNK, A/P, JV, KPV LV, ZZS iegūto balsu skaits palielinās par 1 vienību pie 0,83 latviešu īpatsvara palielināšanās, savukārt aplūkojot katras šīs partijas individuālos rezultātus var novērot, ka regresijas koeficients svārstās robežās no 0,07 līdz 0,3, piecām no šīm partijām regresijas koeficients ir mazāks par 0,15 (3. -7. pielikums).

4.3. attēls. “Jaunā konservatīvā partija”, “Visu Latvijai!”-“Tēvzemei un brīvībai/LNNK”, “Attīstībai!/Par”, “Jaunās VIENOTĪBAS”, “KPV LV” un “Zaļo un Zemnieku savienības” kopējo 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus, 2019)

Kopumā vērtējot latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, var secināt, ka tas vairāk ietekmē krievu elektorāta un citu minoritāšu atbalstīto partiju rezultātus nekā latviešu elektorāta atbalstīto partiju rezultātus. Īpaši tas iezīmējas, aplūkojot katras partijas individuālo korelāciju ar latviešu īpatsvaru Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās. Šāda sakarība pastāv, jo būtiski atšķiras partiju, kas pārstāv etniskās minoritātes un partiju, kas pārstāv latviešu elektorātu skaits. Krievu un citu etnisko minoritāšu pārstāvji galvenokārt izvēlas savu balsi atdot par kādu no divām partijām – S vai LKS, tajā pašā laikā latviešu elektorāta balsu sadalījums ir daudz izkliedētāks, tādēļ arī pastāv tik būtiskas determinācijas koeficientu atšķirības starp partijām, kas pārstāv krievu un citas etniskās minoritātes, un partijām, kas pārstāv latviešu elektorāta, individuālajiem rezultātiem atkarībā no latviešu īpatsvara. To ietekmē fakts, ka latviešu elektorāts galvenokārt savu balsi atdod par kādu no sešām ietekmīgākajām to pārstāvošajām partijām vai partijām, kuras nemaz neiekļuva 13. Saeimā. Ja salīdzina kopējo atdoto balsu skaitu par partijām, kuras pārstāv etniskās minoritātes, un partijām, kuras pārstāv latviešu elektorātu, tad novērojams, ka atšķirība starp determinācijas koeficientiem ievērojami samazinās, tādēļ kopējā kontekstā šis etniskais faktors ir nozīmīgs gan latviešu elektorātu, gan etnisko minoritāšu elektorātu pārstāvošajām partijām.

4.1.2. Cittautiešu īpatsvara starp Latvijas Republikas pilsoņiem ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā

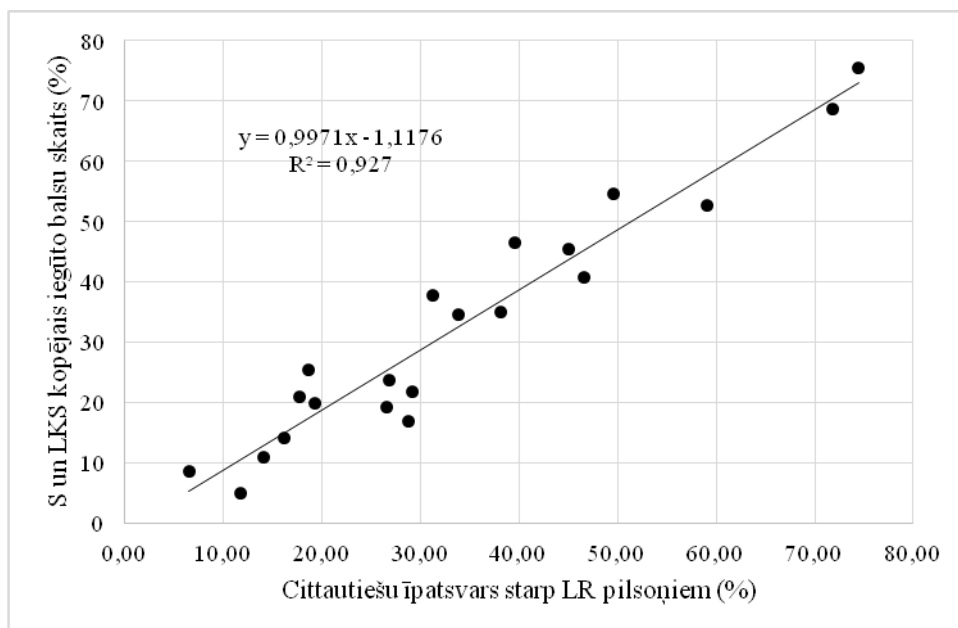
Ņemot vērā lielo cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem Latgales vēlēšanu apgabalā, ir būtiski aplūkot šī faktora korelāciju ar 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, jo šī ir sabiedrības daļa, kas tiešā veidā iespaido vēlēšanu rezultātus. Analizējot cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem telpisko izvietojumu Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās, var novērot, ka ar 95 % ticamību pastāv statistiski būtiska atšķirība starp cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās.

Apskatot S gūtos rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanu laikā, var redzēt, ka pastāv statistiski būtiska atšķirība starp cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem un S iegūto balsu skaitu. Regresijas determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka aptuveni 85 % no S gūtajiem vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojami ar šī etniskā faktora ietekmi (9. pielikums). Šajā gadījumā regresijas koeficients ir par 1 procenta punktu mazāks, nekā, apskatot S iegūto rezultātu atkarību no latviešu īpatsvara Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās, arī korelācijas koeficienta modulis ir mazāks, kas norāda, ka S iegūto balsu skaitu būtiskāk ietekmē un vēlēšanu rezultātu sakarību skaidro latviešu īpatsvars nevis cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem.

Apskatot LKS gūtos rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanu laikā, var redzēt, ka pastāv statistiski būtiska atšķirība starp cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem un LKS rezultātiem. Regresijas determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka aptuveni 84 % no LKS gūtajiem vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojami ar šī etniskā faktora ietekmi (10. pielikums).

S un LKS kopējā rezultāta Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanās korelācija ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem ir raksturojama, kā pozitīva, un cieša. Iegūtais regresijas grafiks (4.4. attēls) ir lineārs un pozitīvs, kas nozīmē, ka pieaugot cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās palielinās kopējais par partijām S un LKS atdotais balsu skaits. Augstais determinācijas (R^2) norāda, ka 93 % no krievu tautības un citu etnisku minoritāšu pārstāvošajām partijām kopējais vēlēšanu rezultāts Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojams ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem. Regresijas koeficients ir 0,99, kas norāda, ka kopējai S un LKS iegūto balsu skaits palielinās par 1 vienību pie 0,99 cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem palielināšanās. Jāņem vērā, ka pozitīva korelācija ir novērojama arī starp S un LKS iegūtajiem rezultātiem un ukraiņu īpatsvaru Latgales vēlēšanu apgabala novados un

republikas pilsētās, kas norāda, ka daļa no LR pilsoņiem ir arī ukraiņu tautības, ne tikai krievu tautības iedzīvotāji.

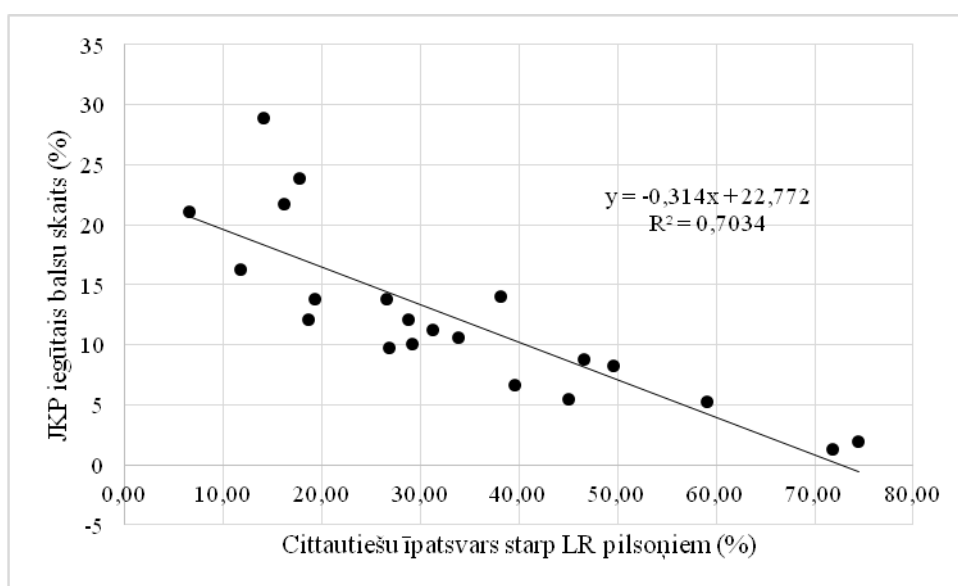
4.4. attēls. Politisko partiju “Saskaņa” un “Latvijas Krievu savienība” 13. Saeimas vēlēšanu kopējo rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus, 2019)

Apskatot korelācijas matricu, kas atspoguļo cittautiešu īpatsvara ietekmi starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, var novērot, ka politiskās partijas, kuras uzskatāmas par “latviešu” partijām, visas veido negatīvu korelāciju ar šo etnisko faktoru, taču korelācijas, kas pastāv starp cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem un VL-TB/LNNK, A/P, ZZS un JV nav uzskatāmas par ciešām. VL-TB/LNNK un A/P rezultātu korelācijas ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem ir vērtējamas kā vidēji ciešas, ZZS un JV 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu Latgales vēlēšanu apgabalā korelācijas ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem ir vērtējamas kā vājas. Lai gan šīs korelācijas nav uzskatāmas par ciešām, tās norāda uz sakarību, ka palielinoties cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem samazinās Latgales vēlēšanu apgabala novadā vai republikas pilsētā “latviešu” politiskās partijas iegūtais balsu skaits.

Cieša negatīva korelācija starp 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā un cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem ir izveidojusies politiskajām partijām JKP un KPV LV. Darba ietvaros tuvāk tiek apskatīta JKP vēlēšanu rezultāta sakarība ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem Latgales vēlēšanu apgabalā. Regresijas grafiks, kas

attēlo KPV LV vēlēšanu rezultātu sakarību ar vēlēšanu rezultātiem 13. Saeimas vēlēšanās Latgales vēlēšanu apgabalā, ir atrodams darba pielikumu sadaļā (11. Pielikums).

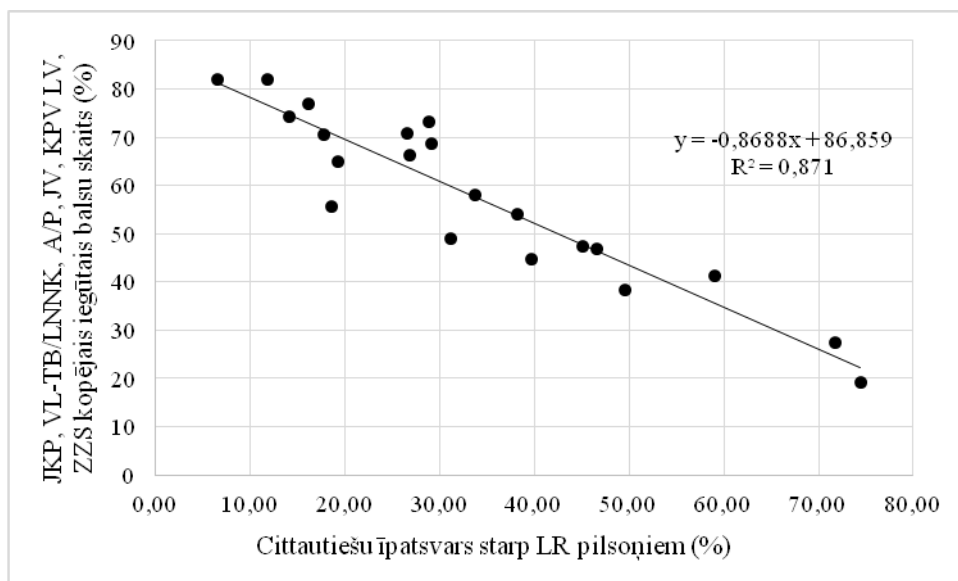
Iegūtais regresijas grafiks (4.5. attēls) raksturo JKP vēlēšanu rezultātu atkarību no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem ir lineārs un negatīvs, kas nozīmē, ka pieaugot cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās samazinās par JKP atdotais balsu skaits. Determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka 70 % no JKP vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojams ar latviešu īpatsvaru novados un republikas pilsētās. Regresijas koeficients ir -0,31, norāda, ka LKS iegūto balsu skaits samazinās par 1 vienību pie 0,3 cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem palielināšanās.

4.5. attēls. Politiskās partijas “Jaunā konservatīvā partija” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus, 2019)

Apskatot latviešu elektorāta atbalstīto politisko spēku, gūtos rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā 13. Saeimas vēlēšanu laikā var redzēt, ka iegūtais regresijas grafiks (4.6. attēls) ir lineārs un negatīvs, tas nozīmē, ka pieaugot cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās samazinās par latviešu elektorāta atbalstīto politisko spēku atdotais balsu skaits. Augstais determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka 87 % no šo politisko spēku vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir skaidrojams ar latviešu īpatsvaru novados un republikas pilsētās. Regresijas koeficients ir -0,86, kas norāda, ka kopējais JKP, VL-TB/LNNK, A/P, JV, KPV LV, ZZS iegūto balsu skaits samazinās par 1 vienību pie 0,86 latviešu īpatsvara palielināšanās. Aplūkojot šo partiju

kopējos rezultātus iezīmējas fakts, ka katras partijas un vēlēšanu rezultātu determinācijas koeficients svārstās robežās no 0,09 līdz 0,70.

4.6 .attēls. “Jaunā konservatīvā partija”, “Visu Latvijai!”-“Tēvzemei un brīvībai/LNNK”, “Attīstībai!/Par”, “Jaunā VIENOTĪBA”, “KPV LV” un “Zaļo un Zemnieku savienība” kopējo 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus, 2019)

Kopumā vērtējot cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, var secināt, ka tas vairāk ietekmē krievu elektorāta un citu minoritāšu atbalstīto partiju rezultātus nekā latviešu elektorāta atbalstīto partiju rezultātus. Līdzīgi kā korelācijai starp latviešu īpatsvaru un vēlēšanu rezultātiem arī šajā gadījumā īpaši tas iezīmējas, aplūkojot katras partijas individuālo korelāciju ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās. Ja salīdzina kopējo atdoto balsu skaitu par partijām, kuras pārstāv etniskās minoritātes, un partijām, kuras pārstāv latviešu elektorātu, tad novērojams, ka atšķirība starp determinācijas koeficientiem ievērojami samazinās, tādēļ kopējā kontekstā šis etniskais faktors ir nozīmīgs gan latviešu elektorātu, gan etnisko minoritāšu elektorātu pārstāvošajām partijām.

Salīdzinot latviešu īpatsvara ietekmi un cittautiešu īpatsvara ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem, var secināt, ka Latgales vēlēšanu rezultātu telpisko izkliedi vairāk izskaidro latviešu īpatsvars novados un republikas pilsētās.

4.2. Etnisko faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā

Ņemot vērā korelācijas matricas rezultātus, noskaidrots, ka 13. Saeimas vēlēšanās Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā visbūtiskāk etniskie faktori ir ietekmējuši, veidojot ciešas sakarības ar 2 no 8 politiskajiem spēkiem, tas ir LKS un S iegūto balsu skaitu. Ar individuālajiem latviešu elektorātu pārstāvošo politisko partiju rezultātiem ciešas korelācijas neveidojas, ciešas korelācijas veidojas tikai starp šo partiju kopējo iegūto balsu skaitu un etniskajiem faktoriem (4.2. tabula).

4.2. tabula.

Korelācijas ciešums starp etniskajiem faktoriem un 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (izstrādājis autors, izmantojot CSP un CVK datus 2019)

	“ Latvijas Krievu savienība”	“ Saskaņa sociāldemokrātiskā partija	LKS un S	JKP, VL-TB/LNNK, A/P, JV, KPV LV, ZZS kopējais iegūtais balsu skaits (%)
Latviešu īpatsvars (% , CSP) 2018	-0,82115	-0,93398	-0,93451	0,815429
Krievu īpatsvars (% , CSP) 2018	0,841846	0,959025	0,95936	-0,84289
Ukraiņu īpatsvars (% , CSP) 2018	x	0,779736	0,762947	-0,73267
Baltkrievu īpatsvars (% , CSP) 2018	x	0,715604	0,719883	x
Cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem (% , CSP) 2018	0,85817	0,949111	0,953472	-0,83072

4.2.1. Latviešu īpatsvara ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā

Analizējot latviešu īpatsvara telpisko izvietojumu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalu novados un republikas pilsētās, var novērot, ka ar 95 % ticamību pastāv statistiski būtiska atšķirība starp latviešu īpatsvaru šajos vēlēšanu apgabalu novados un republikas pilsētās.

Apskatot S kopējos, iegūtos rezultātus Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos 13. Saeimas vēlēšanu laikā var redzēt, ka pastāv statistiski būtiska atšķirība starp latviešu īpatsvaru un S rezultātiem. Regresijas determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka aptuveni 87 % no S kopējiem iegūtajiem vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos ir skaidrojami ar šī etniskā faktora ietekmi un, palielinoties latviešu īpatsvam, samazinās S iegūtais balsu skaits (12. pielikums).

Analizējot LKS gūtos rezultātus Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos 13. Saeimas vēlēšanu laikā, var redzēt, ka pastāv statistiski būtiska atšķirība starp latviešu īpatsvaru un LKS rezultātiem. Regresijas determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka aptuveni 67 % no LKS iegūtajiem vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopuma ir skaidrojami ar šī etniskā faktora ietekmi un, palielinoties latviešu īpatsvaram, samazinās LKS iegūto balsu skaits (13. pielikums).

Būtiski, ka, salīdzinot S un LKS vēlēšanu rezultātu telpisko izkliedi, latviešu īpatsvara nozīme samazinās Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos, salīdzinot ar LKS iegūto balsu skaitu Latgales vēlēšanu apgabalā. Šajā sakarā jāņem vērā fakts, ka Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos ir lielāks latviešu īpatsvars nekā Latgales vēlēšanu apgabalā. Taču S iegūtā balsu skaita telpiskā izkliede, salīdzinot Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalus kopumā un Latgales vēlēšanu apgabalu, paliek praktiski nemainīga.

Ņemot vērā, ka Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos salīdzinājumā ar Latgales vēlēšanu apgabalu ir samazinājies determinācijas koeficients (R^2), kas raksturo LKS iegūto rezultātu atkarību no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās, ir samazinājies arī determinācijas koeficients, kas raksturo S un LKS kopējo rezultātu telpisko izkliedi. Regresijas determinācijas koeficients, kas raksturo sakarību starp S un LKS kopējo iegūto balsu skaitu Latgales vēlēšanu apgabalā ir 0,87, kas nozīmē, ka šajā mērogā 87 % no S un LKS kopējā iegūto balsu skaita ir skaidrojami ar latviešu īpatsvaru novados un republikas pilsētās (14. pielikums), savukārt, kā jau minēts, Latgales vēlēšanu apgabala mērogā ar šo etnisko faktoru ir skaidrojami 93 % no S un LKS kopējā vēlēšanu rezultāta. Šāda sakarība norāda, ka Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos mazinās latviešu īpatsvara ietekme uz vēlēšanu rezultātiem.

Salīdzinot katras latviešu elektorātu pārstāvošās politiskās partijas individuālo rezultātu korelāciju ar latviešu īpatsvaru novados un republikas pilsētās Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos, neviena no politiskajām partijām neveido ciešu korelāciju ar šo etnisko faktoru. Ņemot vērā šo faktu, var secināt, ka latviešu īpatsvaram ir lielāka nozīme latviešu elektorātu pārstāvošo politisko partiju individuālajiem 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā nekā rezultātiem kopuma Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos. Lai gan katras partijas individuālie rezultāti neveido būtiskas korelācijas ar latviešu īpatsvaru, JKP, VL-TB/LNNK, A/P, JV, KPV LV un ZZS kopējais iegūtais balsu skaits veido ciešu pozitīvu korelāciju ar šo etnisko faktoru. Regresijas analīzes līkne norāda, ka šo partiju kopējais iegūtais balsu skaits palielinās par 1 vienību pie 1,33 latviešu īpatsvara palielināšanās. Neskatoties uz to, latviešu īpatsvars skaidro 66 % no kopējā

latviešu elektorātu pārstāvošo partiju iegūto balsu skaita (15. pielikums), arī šajā gadījumā determinācijas koeficientam ir tieksme samazināties Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos līdzīgi kā ar S un LKS kopējo iegūto balsu skaitu, kas norāda uz to, ka vēlēšanu rezultātu kopējā kontekstā šajā vēlēšanas apgabalu mērogā latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās nozīme samazinās.

4.2.2. Cittautiešu īpatsvara starp Latvijas Republikas pilsoņiem ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā

Analizējot cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem telpisko izvietojumu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalu novados un republikas pilsētās, var novērot, ka ar 95 % ticamību pastāv statistiski būtiska atšķirība starp cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem šajos vēlēšanu apgabalu novados un republikas pilsētās.

Regresijas determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka aptuveni 90 % no S kopējiem iegūtajiem vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos ir skaidrojami ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem un, palielinoties cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem, palielinās S iegūtais balsu skaits (16. pielikums). Salīdzinot šo rādītāju ar determinācijas koeficientu, kas raksturo S iegūto balsu skaitu atkarību no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem Latgales vēlēšanu apgabalā, var secināt, ka cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem lielāka pozitīva ietekme ir uz S iegūto balsu skaitu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos un šajā mērogā, tas vairāk izskaidro S iegūto balsu telpisko izkliedi.

Regresijas determinācijas koeficients (R^2) norāda, ka aptuveni 74 % no LKS iegūtajiem vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopuma ir skaidrojami ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem un, palielinoties cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem, palielinās S iegūtais balsu skaits (17. pielikums). Gluži pretēji S, LKS iegūto balsu skaita atkarība no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem plašākā mērogā samazinās un Latgales vēlēšanu apgabala mērogā cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem ir lielāka ietekme uz LKS iegūto balsu skaitu nekā Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā.

Būtiski, ka, salīdzinot S un LKS vēlēšanu rezultātu telpisko izkliedi, latviešu īpatsvara nozīme samazinās Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos, salīdzinot ar LKS iegūto balsu skaitu Latgales vēlēšanu apgabalā. Šajā sakarā jāņem vērā fakts, ka Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos ir lielāks latviešu īpatsvars nekā Latgales vēlēšanu apgabalā. Taču S iegūtā balsu skaita telpiskā izkliede, salīdzinot Kurzemes, Vidzemes un

Zemgales vēlēšanu apgabalus kopumā un Latgales vēlēšanu apgabalu, paliek praktiski nemainīga.

Salīdzinot S un LKS 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus Latgales vēlēšanu apgabala mērogā un Kurzemes, Vidzemes, Zemgales vēlēšanu apgabalus kopējā mērogā, jāsecina, ka, lai gan būtiskas atšķirības starp vēlēšanu rezultātu korelāciju ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem nav novērojamas, abos gadījumos korelācijas ir raksturojamas, kā ciešas, var secināt, ka cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem lielāka ietekme uz S un LKS rezultātiem ir Latgales vēlēšanu apgabalā. Uz to norāda fakts, ka Kurzemes, Vidzemes, Zemgales vēlēšanu apgabalā korelācijas koeficients starp S un LKS vēlēšanu rezultātiem ir 0,85817, kas ir mazāks nekā šo pašu faktoru korelācijas koeficients Latgales vēlēšanu apgabalā (0,962821). Arī Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalu kopējā mērogā pastāv statistiski būtiska atšķirība starp cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem un S un LKS kopējiem gūtajiem rezultātiem. Iegūtais regresijas grafiks (18. pielikums) ir lineārs un pozitīvs, kas nozīmē, ka pieaugot cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās palielinās kopējās par partijām S un LKS atdotais balsu skaits. Arī determinācijas koeficients (R^2) starp S un LKS kopējo iegūto balsu skaitu un cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos ir zemāks, tas ir 0,9091, kas nozīmē, ka šajos vēlēšanu apgabalos 91 % no etnisko minoritāšu pārstāvošo partiju kopējā vēlēšanu rezultāta ir skaidrojams ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem. Regresijas koeficients ir 0,8088, kas norāda, ka kopējai S un LKS iegūto balsu skaits palielinās par 1 vienību pie 0,81 cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem palielināšanās, kas arī ir mazāk nekā apskatot šī faktora ietekmi uz vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā.

Salīdzinot katras latviešu elektorātu pārstāvošās politiskās partijas individuālo rezultātu korelāciju ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos, neviena no politiskajām partijām neveido ciešu korelāciju ar šo etnisko faktoru. Ņemot vērā šo faktu, var secināt, ka cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem ir lielāka nozīme latviešu elektorātu pārstāvošo politisko partiju individuālajiem 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā nekā rezultātiem kopuma Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos. Negatīva korelācija ar cittautiešu īpatsvaru starp LR pilsoņiem veidojas vienīgi summējot JKP, VL-TB/LNNK, A/P, JV, KPV LV un ZZS iegūto balsu skaitu, taču arī šāda gadījumā determinācijas koeficients ir 0,69 (19. pielikums), kas ir par 18 procentpunktiem mazāks nekā šī paša etniskā faktora ietekmes gadījumā uz šo partiju iegūto balsu skaitu Latgales vēlēšanu apgabalā.

Kopumā salīdzinot cittaunieša īpatsvara starp LR pilsoņiem ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem, var secināt, ka līdzīgi kā latviešu īpatsvara ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanām samazinās plašākā mērogā un nozīmīgāka ir Latgales vēlēšanu apgabalā, kas norāda uz to, ka Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanas apgabalos citiem faktoriem uz vēlēšanu rezultātiem ir lielāka ietekme nekā Latgales vēlēšanu apgabalā.

4.3. Sociālo faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā

No darba ietvaros apskatītajiem 25 sociālajiem faktoriem, kas varētu būt ietekmējuši 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā, neviens no šiem faktoriem neveidoja ciešu korelāciju ar kādas politiskā partijas iegūtiem rezultātiem. Ņemot vērā iegūto rezultātu, tika izvēlēti 11 sociālie faktori, kuri Latgales vēlēšanu apgabalā veidoja ciešākās korelācijas ar kādu no politiskajām partijām. Tika izvēlēti 8 sociālie faktori, kas veido vidēji ciešas korelācijas. Politiskie spēki, kuri Latgales vēlēšanu apgabalā neveidoja vidēji cieši korelāciju ar kādu no sociālajiem faktoriem ir A/P un JV.

4.3. tabula.

Korelācijas ciešums starp sociālajiem faktoriem un 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (izstrādājis auros, izmantojot CVK, CSP, IZM, RAIM, VSSA datus 2019)

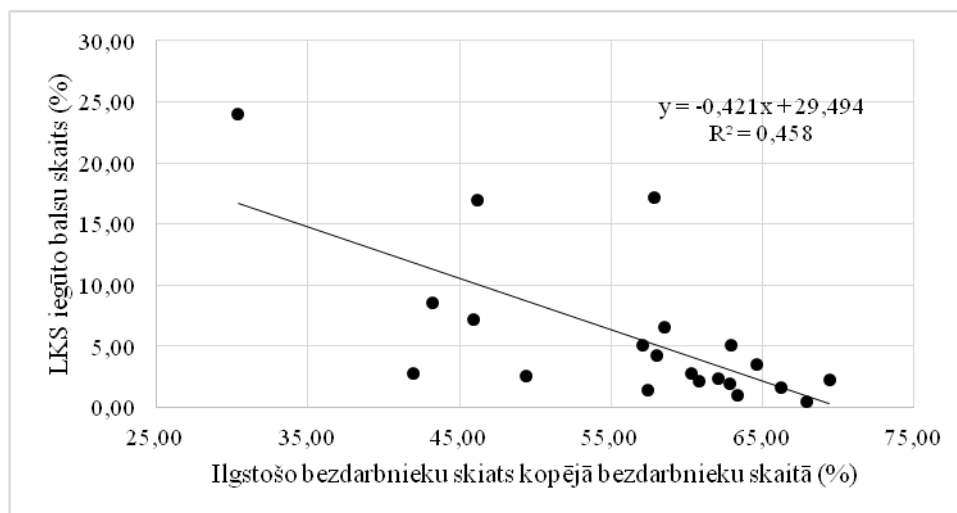
	“ Latvijas Krievu savienība”	“ Jaunā konservatīvā partija”	Nacionālā apvienība “ Visu Latvijai!” - “ Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”	“ Saskaņa ” sociāldemokrātiskā partija	Attīstība/Par!	Politiska partija “ KPV LY”	Zaļo un Zemnieku savienība
Īlgsstošo bezdarbnieku īpatsvars kopējo bezdarbnieku skaitā (% , RAIM apr.) 2015	-0,67674	0,630228	x	x	x	x	x
Pašvaldības budžeta sociālo pabalstu izdevumi no visiem pašvaldības izdevumiem (% , RAIM apr.) 2017	x	x	x	0,552765	x	-0,5432	-0,54343
Reģistrēto sevišķi smago noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem	0,652377	-0,68123	-0,54779	0,674141	x	x	-0,61467

	“ Latvijas Krievu savienība”	“ Jaunā konservatīvā partija”	Nacionālā apvienība “ Visu Latvijai!” - “ Tēvzemei un Brīvībai/LNNKN”	“ Saskaņa ” sociāldemokrātiskā partija	Atfistība/Par!	Politiska partija “ KPV LV”	Zaļo un Zemnieku savienība
Visu pensiju vidējais piešķiršanas apjoms (EUR, VSSA) 2018	0,547065	-0,45497	x	0,522856	x	x	-0,46916
Vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms (EUR, VSAA) 2018	0,50765	x	x	0,560728	x	x	-0,51981
Vispārējo izglītības iestāžu skaits uz 100 iedzīvotājiem (IZM) 2018	-0,46873	0,510902	x	x	x	x	x
Vispārējo izglītības iestāžu skaits uz 100 iedzīvotājiem līdz darbaspējas vecumam (IZM) 2018	x	0,502772	x	0,560728	x	x	x
Šķirto laulību skaits uz 100 iedzīvotājiem (CSP) 2017	0,556438	x	x	x	x	-0,52131	x

4.3.1. Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kopējo bezdarbnieku skaitā

Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kopējā bezdarbnieku skaitā ar ir būtisks sociāls rādītājs, kurš diemžēl pretēji bezdarbnieku skaitam, 2018. gadā Latvijas mērogā ir nevis samazinājies, bet gan palielinājās par 4,0 procentpunktiem (CSP 2019). Ilgstošie bezdarbnieki atrodas sarežģītākā situācijā nekā bezdarbnieki, jo ilgstošajiem bezdarbniekiem atgriezties darba tirgū ir grūtāk, lai būtu iespējams veiksmīgi integrēties atpakaļ darba vidē var būt nepieciešams īpašs atbalsts, kas var saistīties ar papildu izdevumiem pašvaldībām, savukārt mazajām un nabadzīgākajām Latgales pašvaldībām ne vienmēr ir pietiekami finanšu resursi, lai šos sociālos pakalpojumus sniegtu. Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kopējā bezdarbnieku skaitā veido vidēji ciešu negatīvu korelāciju ar LKS 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā un vidēji ciešu pozitīvu korelāciju ar JKP 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā. Vēlēšanu rezultātu un šī sociālā faktora rezultātu analīze norāda, ka LKS iegūto balsu skaits samazinās par 1 vienību pie 0,42 ilgstošo bezdarbnieku īpatsvara kopējo bezdarbnieku skaitā palielināšanās, savukārt JKP vēlēšanu rezultāti gluži pretēji palielinās par 1 vienību pie 0,39 ilgstošo bezdarbnieku īpatsvara kopējo bezdarbnieku skaitā palielināšanās. Šāds rezultāts var liecināt par to, ka pilsoņiem, kas balsojuši par LKS šis jautājums ir bijis salīdzinoši nozīmīgs, kas norāda, ka šo pilsoņu vidū varētu būt salīdzinoši liels bezdarbnieku, ilgstošo bezdarbnieku vai potenciālo ilgstošo bezdarbnieku skaits. Ilgstoši bezdarbnieki nereti tiek saistīti arī ar nelabvēlīgi sociālo vidi. Determinācijas koeficients norāda, ka 45 % no LKS vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā varētu būt

skaidrojami ar šī sociālā faktora ietekmi. Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars starp bezdarbniekiem ir viens no sociālajiem faktoriem, kas veidoja vienas no ciešākajām korelācijām ar politiskajiem spēkiem, tādēļ varētu tikt uzskatīts par vienu no būtiskākajiem sociālajiem faktoriem, kas ietekmējis 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā.

4.7. attēls. Politiskās partijas “Latvijas Krievu savienība” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no ilgstošo bezdarbnieku īpatsvara kopējo bezdarbnieku skaitā novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2019)

4.3.2. Pašvaldības budžeta sociālo pabalstu izdevumi % no visiem pašvaldības izdevumiem

Pašvaldības budžeta sociālo pabalstu izdevumi % no visiem pašvaldības izdevumiem 13. Saeimas vēlēšanās Latgales vēlēšanu apgabalā vidēji cieša negatīva korelācija veidojas ar KPVLV un ZZS, tas nozīmē, ka palielinoties izdevumiem, kas pašvaldībā tiek atvēlēti sociālajiem pabalstiem samazinās šo partiju iegūtais balsu skaits. Šāds rezultāts var norādīt uz to, ka pašvaldībās, kur KPVLV un ZZS ir ieguvis labākus rezultātus, iespējams, iedzīvotājiem nepieciešamība pēc sociālajiem pabalstiem ir mazāka, tādēļ sociālo pabalstu apjoms nav noteicošais faktors, kas var norādīt uz salīdzinoši labākiem un kvalitatīvākiem dzīves apstākļiem. Vidēji ciešu pozitīvu korelāciju veido sociālajiem pabalstiem atvēlētie līdzekļi un S iegūtais balsu skaits. Regresijas grafikā (20. pielikums) redzamas, ka palielinoties pašvaldību budžeta sociālo pabalstu izdevumiem % no visiem pašvaldības izdevumiem palielinās arī S iegūto balsu skaits, kas norāda uz to, ka S atbalstītājiem sociālie pabalsti ir būtiski, tādēļ tas liek domāt, ka tā varētu būt kāda sabiedrības grupa, kura ir vairāk atkarīga no pašvaldības sniegtā atbalsta. Determinācijas koeficients norāda, ka saistība starp S

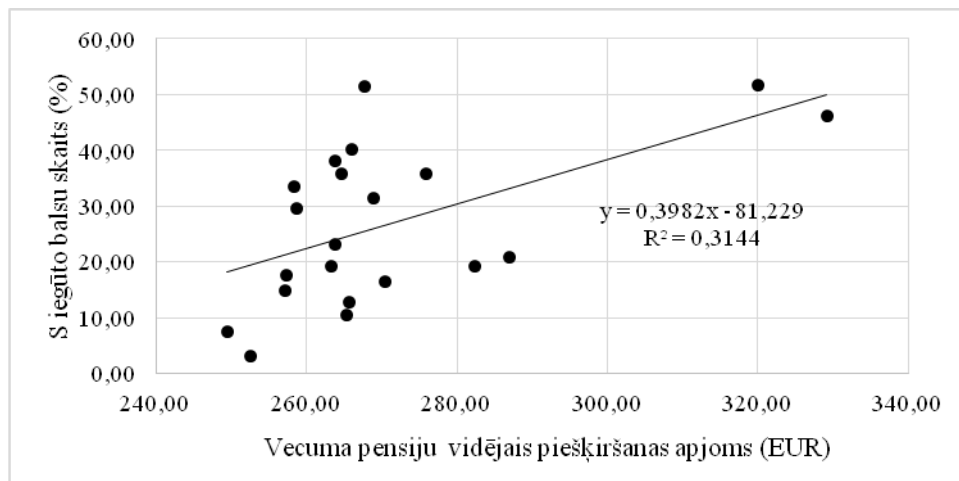
iegūto balsu skaitu un pašvaldības budžeta daļu, ko tā atvēl sociālajiem pabalstiem no visiem pašvaldības izdevumiem ir 30 %.

4.3.3. Visu pensiju vidējais piešķiršanas apjoms

Latvijā ir noteikti trīs valsts pensiju veidi - vecuma pensija, invaliditātes pensija un apgādnieka zaudējuma pensija (Par valsts pensijām 1995). Vidēji cieša pozitīva korelācija novērojama starp visu pensiju vidējo piešķiršanas apjomu un S un LKS iegūto balsu skaitu 13. Saeimas vēlēšanas Latgales vēlēšanu apgabalā, kas nozīmē, ka palielinoties visu pensiju vidējam piešķiršanas apjomam palielinās arī šo partiju iegūtais balsu skaits. Lai gan S, gan LKS iegūto balsu skaits veido vidēji ciešu korelāciju ar šo sociālo faktoru, aplūkojot determinācijas koeficientus, kuri raksturo šīs, sakarības var redzēt, ka determinācijas koeficienti ir salīdzinoši zemi. Sakarība starp S un LKS iegūto balsu skaitu un visu pensiju vidējo piešķiršanas apjomu izskaidro tikai 27 % no S iegūto balsu skaita un 30 % no LKS iegūto balsu skaita (23. un 24. pielikums).

4.3.4. Vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms

Līdzīgi kā analizējot visu pensiju vidējo piešķiršanas apjomu arī vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms likumsakarīgi veido pozitīvu korelāciju ar S un LKS iegūto balsu skaitu 13. Saeimas vēlēšanas Latgales vēlēšanu apgabalā. Analizējot gan visu, gan vecuma pensiju piešķirto apjoma sakarību ar S un LKS vēlēšanu rezultātiem, var redzēt, ka LKS korelācija ir ciešāka ar visu pensiju vidējo piešķiršanas apjomu, savukārt S iegūto balsu skaits veido ciešāku korelāciju ar vecuma pensiju vidējo piešķiršanas apjomu. Šāda sakarība norāda arī uz to, ka S pensionāru atbalsts ir būtiskāks nekā LKS, un S iegūto balsu skaits palielinās ne tikai palielinoties vecuma pensiju vidējam apjomam, bet arī palielinoties pensionāru skaitam pašvaldībā. Vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms kā sociālais faktors izskaidro 30 % no S iegūto balsu skaita 13. Saeimas vēlēšanas Latgales vēlēšanu apgabalā. Likumsakarīgi, ka korelācija, ko S iegūtais balsu skaits veido ar iedzīvotāju skaitu darbaspējas vecumā, ir raksturojama ar korelācijas koeficientu $-0,45793$, kas ir ciešāka korelācija starp politisko spēku iegūto balsu skaitu Latgales vēlēšanu apgabalā un iedzīvotājus skaitu darbaspējas vecumā. Minētās korelācijas negatīvais korelācijas koeficients norāda, ka palielinoties iedzīvotājus skaitam darbaspējas vecumā samazinās S iegūtais balsu skaits.

4.8. attēls. Sociāldemokrātiskas partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no vecuma pensiju vidējā piešķiršanas apjoma novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus, 2019)

4.2.5. Vispārējas izglītības iestāžu skaits

Darba ietvaros tiek apskatīta, gan vispārējo izglītības iestāžu skaita uz 100 iedzīvotājiem, gan vispārējo izglītības iestāžu skaita uz 100 iedzīvotājiem korelācija ar politisko partiju rezultātiem 13. Saeimas vēlēšanas Latgales vēlēšanu apgabalā. Vienīgā partija, kas veido vidēji ciešu korelāciju ar šiem faktoriem, ir JKP, taču arī šī faktora ietekmi ir izskaidrojami vien 25 % līdz 26 % no JKP iegūtajiem rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, JKP iegūto balsu skaits palielinās, palielinoties vispārējās izglītības iestāžu skaitam Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās.

4.3.6. Šķirto laulību skaits uz 100 iedzīvotājiem Latgales vēlēšanu apgabalā

Analizējot šķirto laulību skaita ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, var novērot sakarību, ka palielinoties šķirto laulību skaitam palielinās arī LKS iegūtais balsu skaits, determinācijas koeficients, kas raksturo šo sakarību ir 0,31, tas nozīmē, ka 31 % no LKS iegūtajām balsīm ir skaidrojams ar šo sakarību (29. pielikums). Šķirtās ģimenes potenciāli var būt tas sabiedrības slānis, kurai kādā brīdī var būt nepieciešama sociālā palīdzība. Savukārt pretēja sakarība novērojama starp KP LV iegūto balsu skaitu un šķirto laulību skaitu, samazinoties šķirto laulību skaitam palielinās KP LV iegūtais balsu skaits Latgales vēlēšanu apgabalā (30. pielikums).

4.4. Sociālo faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā

No darba ietvaros apskatītajiem 25 sociālajiem faktoriem, kas varētu būt ietekmējuši 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā, neviens no šiem faktoriem neveidoja ciešu korelāciju ar kādas politiskā partijas iegūtiem rezultātiem. Ņemot vērā iegūto rezultātu, tika izvēlēti sociālie faktori, kuri Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā veidoja ciešākās korelācijas ar kādu no politiskajām partijām. Tika izvēlēti 5 sociālie faktori, kas veido vidēji ciešas korelācijas un 2 sociālie faktori, kas, lai gan veido vājas korelācijas, to korelācijas koeficienta modulis ir lielāks par 0,49, tādēļ ir ļoti tuvu vidēji ciešas korelācijas koeficienta līmenim. Taču pat izvēloties šādus korelācijas koeficienta parametrus lielākā daļa no politisko partiju rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā neveido būtiskas korelācijas ar kādu no sociālajiem faktoriem. Izvēlētajiem korelācijas koeficienta parametriem atbilsts tikai 3 no kopumā 8 apskatītajiem politiskajiem spēkiem, tas ir S, A/P un KPV LV, taču arī to korelācija ar sociālajiem faktoriem parāda tikai būtiskākos sociālos faktorus šajā mērogā, jo kopumā nav novērojama izteikti spēcīga sociālo faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā.

4.4. tabula.

Korelācijas ciešums starp sociālajiem faktoriem un 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā (izstrādājis auros, izmantojot CVK, CSP, IZM, RAIM, VSSA datus 2019)

	“Saskana” sociāldemokrātiskā partija	Attīstība/Par!	Politiska partija “KPV LV”	Zaļo un Zemnieku savienība
Personu skaits, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam, % no kopējā iedzīvotāju skaita (% RAIM apr.) 2017	x	-0,49048	x	x
Visu pensiju vidējais piešķiršanas apjoms (EUR, VSSA) 2018	0,591693	x	-0,61701	x
Vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms (EUR, VSSA) 2018	0,58918	x	-0,61319	x
Vispārējo izglītības iestāžu skaits uz 100 iedzīvotājiem (IZM) 2018	-0,51426	x	x	x
Vispārējo izglītības iestāžu skaits uz 100 iedzīvotājiem līdz darbaspējas vecumam (IZM) 2018	-0,49795	x	x	0,461025
Bezdarbnieku pabalstu vidējais izmaksātais apmērs (EUR, VSSA) 2018	x	0,482958	-0,59007	x
Strādājošo mēneša vidējā neto darba samaksa (EUR, CSP) 2018	0,612291	x	x	x

4.4.1. Personu skaits, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam no kopējo iedzīvotāju skaita Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā

Vienīgais politiskais spēks, kuram novērojama praktiski vidēji cieša korelācija ar personu skaitu, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam no kopējā iedzīvotāju skaita, ir A/P, taču šī sakarība skaidro tikai 24 % no kopējā A/P iegūto balsu skaita Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā. Sakarība norāda, ka, pieaugot to personu, skaitam, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam no kopējā iedzīvotāju skaita, samazinās A/P iegūtais balsu skaits (31. pielikums). Ņemot vērā šo sakarību, ir likumsakarīgi, ka korelācijas koeficients ar visu pensiju vidējo piešķiršanas apjomu, vecuma pensiju vidējo piešķiršanas apjomu un bezdarbnieku pabalstu vidējo izmaksāto apjomu svārstās robežās no 0,43 līdz 0,48 un pieaugot šo sociālo garantiju apjomam pieaug arī A/P iegūto balsu skaits Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā. Savukārt A/P iegūtais balsu skaits veido ļoti vāju korelāciju ar strādājošo vidējo neto darba samaksu, kas nozīmē, ka pieaugt neto darba samaksai A/P iegūto balsu skaits pieaug salīdzinoši ļoti nelielos apjomos.

4.4.2. Visu pensiju vidējais piešķiršanas apjoms Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos

Salīdzinot visu pensiju vidējo piešķiršanas apjoma korelāciju ar 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā un Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā, var novērot, ka S ir vienīgais politiskais spēks, kurš veido ciešu korelāciju ar šo sociālo faktoru abos mērogos un palielinoties visu pensiju vidējam piešķiršanas apjomam palielinās arī S iegūtais balsu skaits (32. pielikums). Sakarība starp S iegūto balsu skaitu un visu pensiju vidējo piešķiršanas apjomu ir ciešāka ar Kurzemes, Vidzemes un Latgales vēlēšanu apgabalos kopumā nekā Latgales vēlēšanu apgabalā, taču jāņem vērā arī fakts, ka Latvijas mēroga kopumā, Latgalē ir vieni no zemākajiem rādītājiem visu pensiju vidējā piešķiršanas apjomā un tie būtiski atšķiras no visu pensiju piešķiršanas apjoma Pierīgas plānošanas reģionā un republikas pilsētās. Pretēji rādītāji ir novērojami analizējot sakarību, kas pastāv starp KPV LV iegūto balsu skaitu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā un visi pensiju vidējo piešķirto apjomu, savukārt Latgales vēlēšanu apgabalā vidēji cieša korelācijas starp KPV LV iegūto balsu skaitu un visu pensiju vidējo piešķiršanas apjomu nepastāv. Par KPV LV atdoto balsu skaits samazinās par 1 vienību pie 0,07 visu pensiju vidējā piešķiršanas apjoma palielināšanas. Ar visu pensiju vidējo piešķirto

apjomu ir skaidrojami 38 % no KPV LV iegūto balsu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (33. pielikums). Nozīmīgi, ka, negatīva korelācija starp KPV LV iegūto balsu skaitu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos pastāv arī starp vecuma pensiju vidējo piešķirto apjomu, bezdarbnieku pabalsta vidējo izmaksāto apjomu un strādājošo mēneša vidējo darba samaksu, kas norāda uz sakarību, ka KPV LV balsu skaitam ir tendence samazināties tajās teritorijās, kurās ir augstāks iedzīvotāju ieņēmuma līmenis. Latgales vēlēšanu apgabalā korelācija, kas pastāv starp KPV LV iegūto balsu skaitu un bezdarbnieku pabalsta vidējo izmaksāto apjomu un strādājošo mēneša vidējo darba samaksu ir raksturojama kā ļoti vāja, tomēr pozitīva, kas nozīmē, ka palielinoties šiem iedzīvotāju ieņēmumiem, palielinās arī par KPV LV atdotais balsu skaits, kas var tikt skaidrots ar to, ka atšķirības starp šiem rādītājiem Latgales vēlēšanu apgabalā ir mazākas nekā pārējā Latvijas teritorijā.

4.4.3. Vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā

Likumsakarīgi, ka līdzīgi kā visu pensiju vidējā piešķiršanas apjoma ietekmes sakarība ar vēlēšanu rezultātiem arī vecuma pensiju vidējais piešķiršanas apjoms veido vidēji ciešu pozitīvu korelāciju ar S iegūto balsu skaitu un negatīvu vidēji ciešu korelāciju ar KPV LV iegūto balsu skaitu. Salīdzinot gan S, gan KPV LV iegūto balsu skaita atkarību no visu pensiju vidējā piešķiršanas apjoma un S iegūto balsu skaita atkarību no vecuma pensiju vidējā piešķiršanas apjoma, kam raksturīgs determinācijas koeficients 0,347 (34. pielikums) un KPV LV iegūto balsu skaita atkarību no vecuma pensiju vidējā piešķiršanas apjoma, kam raksturīgs determinācijas koeficients 0,376 (35. pielikums) var novērot, ka atšķirība abos mērogo, kas skaidrotu rezultātu telpisko izkliedi praktiski nepastāv.

Salīdzinot datus gan par vecuma pensiju vidējo piešķiršanas apjomu, gan par visu pensiju vidējo piešķiršanas apjoma ietekmi uz vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā un Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā, var secināt, ka abiem šiem faktoriem būtiskāka ietekme ir uz vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabaliem kopumā.

4.4.4. Vispārējās izglītības iestāžu skaits Kurzemes, Vidzemes un Latgales vēlēšanu apgabalos

Salīdzinot vispārējās izglītības iestāžu skaita ietekmi uz vēlēšanu rezultātiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā, var novērot, ka tie veido negatīvu, vidēji ciešu korelāciju ar S iegūto balsu skaitu. S iegūto balsu skaits samazinās, palielinoties vispārējo izglītības iestāžu skaitam. Taču regresijas koeficienti, kas skaidro šo atšķirību ir 0,25 un 0,26, tādēļ tikai salīdzinoši neliela daļa no S iegūto balsu skaita zuduma ir skaidrojama ar šī faktora ietekmi (36. un 37. pielikums).

4.4.5. Bezdarbnieku pabalstu vidējais izmaksātais apmērs Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā

Analizējot sakarību, kas pastāv starp KPV LV iegūto balsu skaitu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā ar bezdarbnieku pabalsta vidējo izmaksāto apmēru, var novērot, ka par KPV LV atdoto balsu skaits samazinās par 1 vienību pie 0,03 bezdarbnieku pabalsta vidējā izmaksātā apmēra palielināšanas. Ar bezdarbnieku pabalsta vidējo izmaksāto apmēru ir skaidrojami 35 % no KPV LV iegūto balsu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (38. pielikums). Nozīmīgi, ka, negatīva korelācija starp KPV LV iegūto balsu skaitu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos pastāv arī starp vecuma pensiju vidējo piešķirto apjomu, visu pensiju vidējo piešķirto apjomu un strādājošo mēneša vidējo darba samaksu, kas norāda uz sakarību, ka KPV LV balsu skaitam ir tendence samazināties tajās teritorijās, kuras ir augstāks iedzīvotāju ieņēmuma līmenis.

4.4.6. Strādājošo mēneša vidējā neto darba samaksa Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos

Analizējot sakarību, kas pastāv starp S iegūto balsu skaitu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā un strādājošo mēneša vidējo darba samaksu, var novērot, ka par S atdoto balsu skaits palielinās par 1 vienību pie 0,04 strādājošo mēneša vidējās neto darba samaksas palielināšanas. Ar strādājošo mēneša vidējo neto darba samaksu ir skaidrojami 37 % no S iegūto balsu Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (39. pielikums).

4.5. Piešķirtā finansiālā atbalsta par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem 2017. gadā ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā

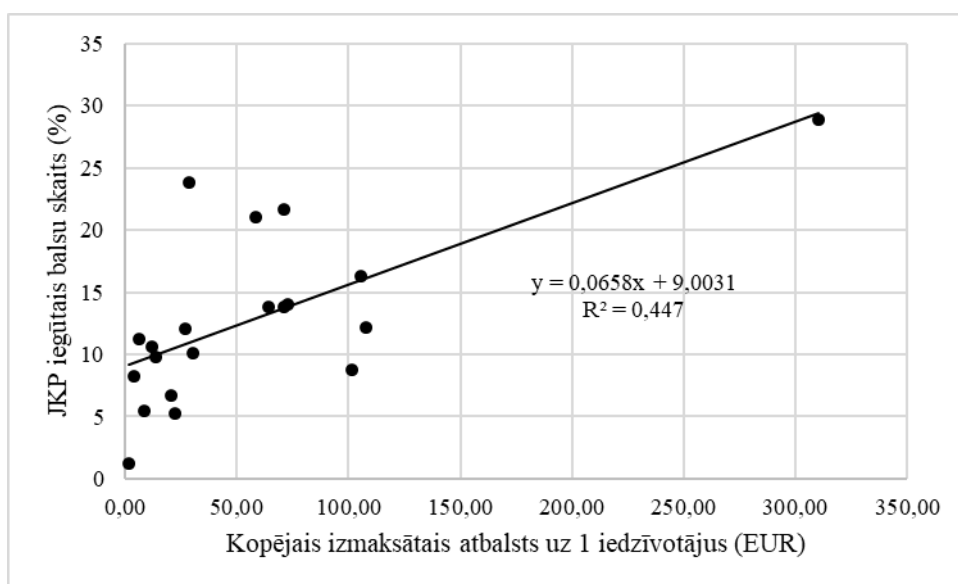
2017. gada augusta beigās Latvijas rietumu daļu skāra neraksturīgi liels nokrišņu daudzums, kā rezultātā tika piedzīvoti liela apjoma un ļoti postoši plūdi. 2017. gada 29. augustā Ministru kabinets pieņēma rīkojumu "Par ārkārtas situācijas izsludināšanu" vairākās plūdu skartajās teritorijās Latgalē un Vidzemē. Laika posmā no 2017. gada 29. augusta līdz 2017. gada 30. novembrim Latgalē ārkārtas situācija tika izsludināta Aglonas novadā, Baltinavas novadā, Balvu novadā, Ciblas novadā, Dagdas novadā, Daugavpils novadā, Ilūkstes novadā, Kārsavas novadā, Krāslavas novadā, Līvānu novadā, Ludzas novadā, Preiļu novadā, Rēzeknes novadā, Riebiņu novadā, Rugāju novadā, Vārkavas novadā, Viļakas novadā, Viļānu novadā un Zilupes novadā (Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu 2017). Plūdu rezultātā tika nodarīti zaudējumi lauksaimniekiem, tika bojātas meliorācijas sistēmas un ceļu infrastruktūra.

Lai novērsu plūdu radītos zaudējumus, Ministru kabinets pieņēma rīkojumu "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"". Saskaņā ar pieņemto rīkojumu Latgales vēlēšanu apgabala novadu pašvaldībām kopumā tika pārskaitīti 2 799 397 *euro*, kas paredzēti lietavu un plūdu nodarīto zaudējumu novēršanai (Par finanšu līdzekļu piešķiršanu 2017). 2017. gada novembrī Eiropas Parlaments pieņēma lēmumu par 17 730 519 *euro* piešķiršanu no Eiropas Solidaritātes fonda Latvijai plūdu radīto sekunovēršanai (European Parliament 2017). Neskatoties uz to, ka tiesību aktu projekts "Par finansiālo palīdzību no Latvijas un Eiropas Savienības Solidaritātes fonda" Ministru kabinetā tika saskaņots tikai 2018. gada decembrī (Ministru kabineta sēdes protokols Nr. 59. 2018), to bija plānots izdarīt jau 2018. gada aprīlī (Zemkopības ministrija 2017), tādēļ arī šie finansiālie līdzekļi tiek izmantoti, lai noskaidrotu piešķirtā finansiālā atbalsta ietekmi uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā. Saskaņā ar apstiprināto projektu, 3 595 519 *euro* Latgales vēlēšanu apgabala novadiem tika piešķirti un novirzīti meliorācijas sistēmu atjaunošanai un sakārtošanai un 835 999,99 *euro* tika piešķirti un novirzīti ceļu infrastruktūras sakārtošanai un atjaunošanai Latgales vēlēšanu apgabala novados (Zemkopības ministrija 2018).

Analizējot piešķirtā finansiālā atbalsta par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā, var novērot, ka ar 95 % ticamību pastāv statistiski būtiska atšķirība starp piešķirtā finansiālā atbalsta apjomu uz 1 iedzīvotāju Latgales vēlēšanu apgabala novados un republikas pilsētās.

Piešķirtā finansiālā atbalsta apjoms par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem uz 1 iedzīvotāju no 8 darbā apskatītajām partijām ir veidojis vidēji ciešu korelāciju ar 2 no tām, vidēji cieša pozitīva korelācija ir pastāv starp šo faktoru un JKP iegūto balsu skaitu, vidēji cieša negatīva korelācija pastāv starp šo faktoru un S iegūto balsu skaitu.

JKP iegūto balsu skaita korelācija ar piešķirtā finansiālā atbalsta apjomu par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem uz 1 iedzīvotāju ir 0,68023, kas nozīmē, ka palielinoties piešķirtā finansiālā atbalsta apjomam uzlabojas arī JKP vēlēšanu rezultāts Latgales vēlēšanu apgabalā. Determinācijas koeficients ir 0,48, kas nozīmē, ka arī šī faktora ietekmi ir skaidrojami 48 % no JKP iegūto balsu skaita (4.4. attēls).

4.9. attēls. Politiskās partijas “Jaunā konservatīvā partija” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no piešķirtā finansiālā atbalsta par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem uz 1 iedzīvotāju novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus, 2019)

S iegūto balsu skaita korelācija ar piešķirtā finansiālā atbalsta apjomu par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem uz 1 iedzīvotāju ir -0,51324, kas nozīmē, ka palielinoties piešķirtā finansiālā atbalsta apjomam samazinās S vēlēšanu rezultāts Latgales vēlēšanu apgabalā. Determinācijas koeficients ir 0,24, kas nozīmē, ka arī šī faktora ietekmi ir skaidrojami 24 % no S iegūto balsu skaita samazinājuma (4.4. attēls).

SECINĀJUMI

- Etniskie faktori būtiskāk ietekmē vēlēšanu rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā, nevis Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā, kas skaidrojams ar krievu, un citu etnisku minoritāšu salīdzinoši lielāko īpatsvaru.
- Etnisko faktoru ietekme ir tiešā veidā saistīta ar vēlēšanu rezultātu telpisko izkliedi, samazinoties latviešu īpatsvaram un, palielinoties cittautiešu īpatsvaram starp LR, pilsoņiem būtiski palielinās krievu un citu etnisku minoritāšu intereses pārstāvošo partiju iegūtais balsu skaits.
- Analizējot etnisko faktoru ietekmi, būtiskāk ir pievērsts uzmanību cittautiešu īpatsvaram starp LR pilsoņiem, nevis pilsoņu skaitam vai latviešu īpatsvaram novados un republikas pilsētās, jo tā ir sabiedrības daļa, kura tiešā veidā ietekmē vēlēšanu rezultātus.
- Ņemot vērā faktu, ka Daugavpilī un Rēzeknē dzīvo apmēram 41 % no visiem Latgales vēlēšanu apgabala iedzīvotājiem, kopējos vēlēšanu rezultātus Latgales vēlēšanu apgabalā būtiski ietekmē vēlēšanu rezultāti šajās republikas pilsētās. Ņemot vērā to, ka šajās republikas pilsētās ir liels cittautiešu īpatsvars starp LR pilsoņiem, etniskā faktora ietekme kopējā Latgales vēlēšanu apgabala mērogā palielinās.
- Etniskais faktors būtiski ietekmē gan krievu un citu etnisku minoritāšu intereses pārstāvošo partiju rezultātus, gan latviešu elektorātu pārstāvošo partiju rezultātus. Iemesls, kādēļ starp latviešu elektorātu pārstāvošo partiju individuālajiem rezultātiem neatspoguļojas cieša korelācija ar etniskajiem faktoriem, ir tas, ka latviešu balsis tiek sadalītas starp salīdzinoši daudz lielāko politisko partiju skaitu nekā krievu un citu etnisku minoritāšu balsis.
- Sociālie faktori, kas visbūtiskāk ir ietekmējuši 13. Saeimas vēlēšanu rezultātus, ir atšķirīgi Latgales vēlēšanu apgabalā un Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā. No 15 sociālajiem faktoriem, kas veidojuši ciešākās korelācijas ar kāda politiskā spēka vēlēšanu rezultātiem, tikai 3 faktori, visu pensiju vidējais piešķiršanas apjoms, vispārējās izglītības iestāžu skaits un 100 iedzīvotājiem un vispārējās izglītības iestāžu skaits uz 100 iedzīvotājiem līdz darbaspējas vecumam, ir veidojuši vidēji ciešas korelācijas ar kādas politiskās partijas iegūto balsu skaitu.
- Apskatot latviešu elektorātu pārstāvošo partiju un krievu un citu etnisku minoritāšu partiju rezultātu korelāciju ar sociālajiem faktoriem, var redzēt, ka korelācija nevienā no gadījumiem nav raksturojama, kā cieša, kas norāda uz to, ka etnisko faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem ir bijusi būtiskāka nekā sociālo faktoru ietekme.
- Vienīgā politiskā partija, kas nav veidojusi ciešu vai vidēji ciešu korelāciju ar kādu no darbā apskatītajiem faktoriem gan Latgales vēlēšanu apgabalā, gan Kurzemes, Vidzemes un

Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā ir JV, kas norāda, ka JV iegūtais balsu skaits, visticamāk, ir skaidrojams ar kāda cita faktora ietekmi.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

- Charney, I., Malkinson, D. 2015. Between electoral and urban geography: Voting patterns and socio-spatial dynamics in Tel Aviv. *Applied Geography*. 58, 1-6.
- Cutts, D., Webber, D. 2010. Voting Patterns, Party Spending and Relative Locations in England and Wales. *Regional Studies*. 44, 735-760.
- Glassner, M., I. 1996. *Political Geography*. 2nd edn. New York, Willey.
- Gutoiu, G. 2021. Spatial Patterns of voting in Bucharest at the European and Presidential elections of 2019. *Online Journal modelling the New Europe*. 35, 92-116
- Hix, S., Marsh, M. 2007. Punishment or Protest? Understanding European Parliament Elections. *The Journal of Politics*. 69(2), 495-510
- Jefferson West, W. 2005. Regional cleavages in Turkish politics: An electoral geography of the 1999 and 2002 national elections. *Political Geography*. 24, 499-523.
- Jurado I., Navarrete R. M. 2021. The Europeanization of national elections. The role of country characteristics in shaping EU issue voting. *Electoral Studies*. 71(102286)
- Kamerāde, D., Kristapsone, S. 2016. Sakarību starp pazīmēm noteikšanas metodes. Tramdaka, G. (red.) *Pētniecība: Teorija un prakse*. Rīga, Izdevniecība RaKa, 342 – 344.
- Krampe, A. 2005. Latvijas elektorālie procesi politiskajā ģeogrāfijā. *Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātnes: Referātu tēzes*. Rīga, Latvijas Universitāte, 57-58.
- Lysek, J., Zvada, L., Škop, M. 2020. Mapping the 2020 Slovak Parliamentary Election. Analysis of Spatial Supports and Voter Transition. *Czech Journal of Political Science*. 3, 278-302
- Maškerinec, P. 2020. Crossing the left-right party divide? Understanding the electoral success of the Czech Pirate Party in the 2017 parliamentary elections. *Politics*. 40(4), 510-526
- Migule, C. 2016. The role of electoral geography in the territorialization of party system. *Electoral Studies*. 47, 67-83.
- Murias Munoz, M., Meguid, B. M. 2021. Does party polarization mobilize or de-mobilize voters? The answer depends on where voter stand. *Electoral Studies*. 70(102279)

Paiders, J., Paiders. J. 2011. Nacionālā sastāva ietekme uz 10.Saeimas vēlēšanu rezultātu ģeogrāfisko sadalījumu. *Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātnes: Referātu tēzes*. Rīga, Latvijas Universitāte, 180 – 182.

Taylor, P., J. 1993. *Political Geography: World-Economy, Nation-State and Locality*. 3rd edn. Harlow, Longman Scientific & Technical.

Trift, N., J., Kitchin, R. (eds) .2009. *International encyclopedia of human geography*. Amsterdam (etc), Elsevire, 405-422.

Vandermotten, C., Lockhart, P.M., 2001. An electoral geography of Western Europe. *GeoJournal*. 52, 93-105.

Warf, B. (eds). 2006. *Encyclopedia of Human Geography*. Thousand Oaks (etc), SAGE Publications, 127.

Zarāne, I. (red). 2018. *Latvija: zeme, daba, tauta, valsts*. 2. iesp. Rīga, Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds.

Nepublicētie resursi

Birznieks, J. 2010. Sociālekonomisko faktoru ietekmes novērtējums 2001., 2005., 2009.g., pašvaldības vēlēšanās: bakalaura darbs. Rīga, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte Politikas zinātnes nodaļa.

Centrālā vēlēšanu komisija 2018a. 13. Saeimas vēlēšanas. Kandidātu saraksti. Sk.05.05.2019. Pieejams <https://sv2018.cvk.lv/pub/CandidateLists>

Centrālā vēlēšanu komisija 2018b. 13. Saeimas vēlēšanas. Aktivitāte. Sk.07.12.2018. Pieejams <https://sv2018.cvk.lv/pub/Activities>

European Parliament. 2017. *MEPs approve €17,7 million in EU aid after intense floods in Latvia*. European Parliament. Sk. 15.04.2019. Pieejams <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20181105IPR18262/meps-approve-EU17-7-million-in-eu-aid-after-intense-floods-in-latvia>

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde 2018. Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas statistikas reģionos, republikas pilsētās, novadu pilsētās un novados. (Sk.07.12.2018). Pieejams http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/iedz/iedz_iedzskaits_ikgad/ISG020.px/table/tableViewLayout1/?rxid=d8284c56-0641-451c-8b70-b6297b58f464

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvaldes 2018. Iedzīvotāju skaits pēc tautības reģionos, republikas pilsētās, 21 attīstības centrā un novados gada sākumā. (Sk.07.012.2019). Piejams http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/iedz/iedz_iedzrakst/IRG080.px/?rxid=d8284c56-0641-451c-8b70-b6297b58f464

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde 2018. Iedzīvotāju skaits pēc valstiskās piederības statistikas reģionos, republikas pilsētās, novados, novadu pilsētās, pagastos un Rīgas apkaimēs (atbilstoši robežām 2018.gada sākumā). (Sk.07.12.2018). Pieejams http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/iedz/iedz_riga/RIG030.px/?rxid=d8919492-06f0-4d91-86c7-72286caaa641

Linkēvičs, K. 2009. Saeimas deputātu kandidātu ievēlšanu ietekmējošie faktori: 5.-9. Saeimas: bakalaura darbs, Rīga, LU Sociālo zinātņu fakultāte, Politikas zinātnes nodaļa.

Linkēvičs, K. 2011. Vēlēšanu sistēmu modelēšana 10. Saeimas vēlēšanu gadījums: maģistra darbs, Rīga, LU Sociālo zinātņu fakultāte, Politikas zinātnes nodaļa.

Ministru kabineta sēdes protokols Nr. 59. Pieņems 11.12.2018.

Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu Ministru kabineta rīkojums Nr. 455. Pieņemts 29.08.2017.

Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” Ministru kabineta rīkojums Nr. 592. Pieņemts 18.10.2017.

Par valsts pensijām likums. Pieņemts 02.11.1995. Latvijas Republikas Saeima.

Paiders, J. 2012. 8.-11. Saeimas vēlēšanu rezultātu teritoriālā mainība Vidzemes un Latgales vēlēšanu apgabalos: bakalaura darbs, Rīga, Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte.

Paiders, J. 2014. Reģionālo deputātu kandidātu ietekme uz 8.-11. Saeimas vēlēšanu rezultātiem: maģistra darbs, Rīga, Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte.

Pīrāga, I. 2016. Piepilsētas ietekme uz Pierīgas novadu Saeimas vēlēšanu rezultātiem Vidzemes vēlēšanu apgabalā: bakalaura darbs. Rīga, Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte.

Saeimas vēlēšanu likums. Pieņemts 25.05.1995. Latvijas Republikas Saeima.

Solopenko, A. 2015. Elektorālās uzvedības salīdzinājums starp krievvalodīgajiem iedzīvotājiem Latvijā un Igaunijā: maģistra darbs. Rīga, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte.

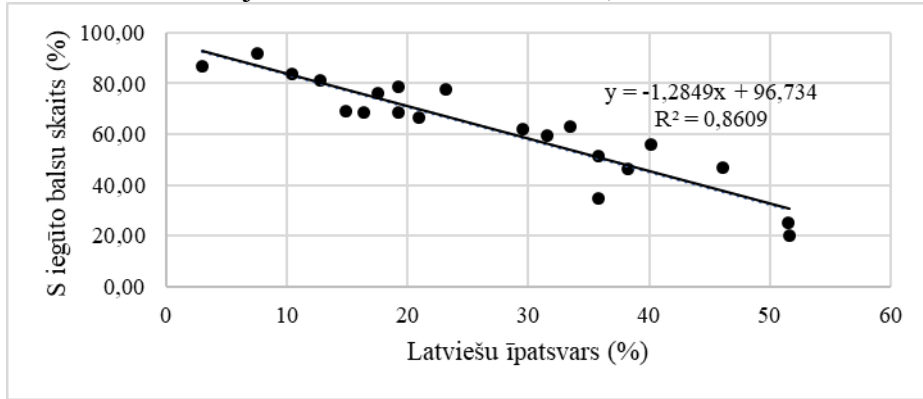
Vilciņš, M. 2015. Sociāli ekonomisko faktoru ietekme uz 12. Saeimas vēlēšanu rezultātiem: bakalaura darbs. Rīga, Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte.

Zemkopības ministrija. 2017. *Atbalsts lietavās un plūdos cietušajiem lauksaimniekiem*. Zemkopības ministrija. Sk. 15.05.2019. Pieejams <https://www.zm.gov.lv/presei/zemkopibas-ministrija-2017-gada?id=9216>

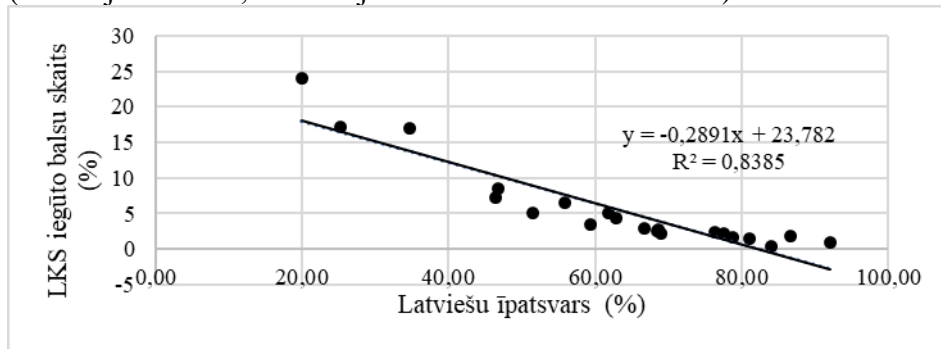
Zemkopības ministrija. 2018. *Informatīvs ziņojums "Par finansiālo palīdzību Latvijai no Eiropas Savienības Solidaritātes fonda"*. Zemkopības ministrija. Sk. 15.05.2019. Pieejams <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40466783&mode=mk&date=2018-12-11>

PIELIKUMI

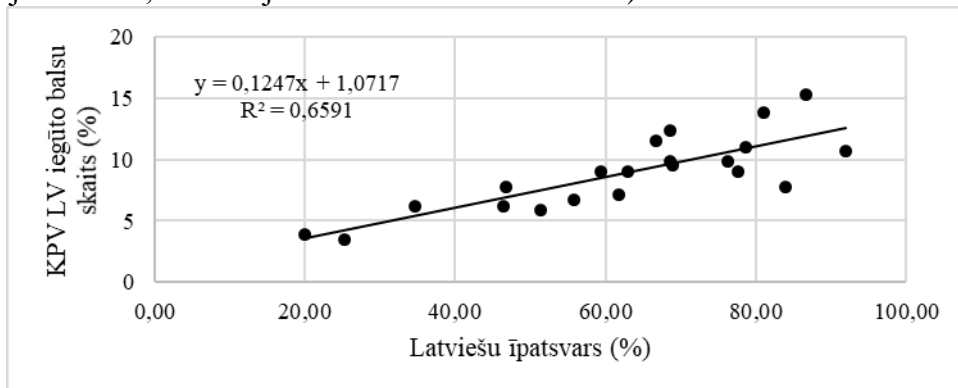
1. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas "Saskaņa" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

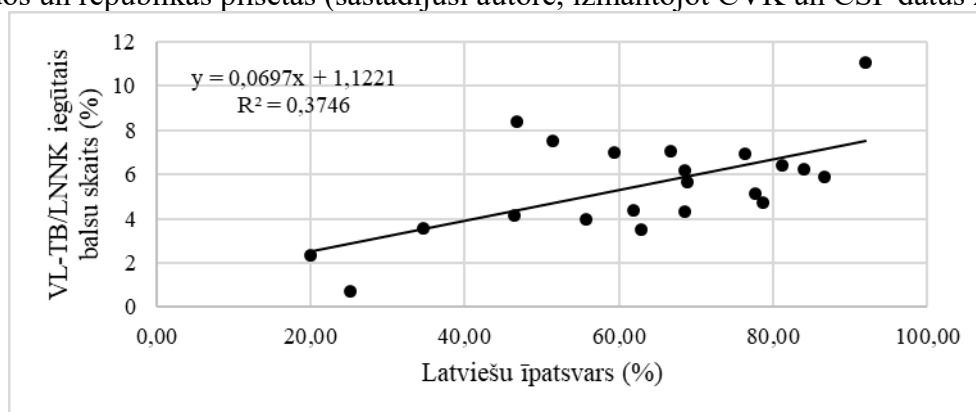
2. Pielikums. Politiskās partijas "Latvijas Krievu savienība" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

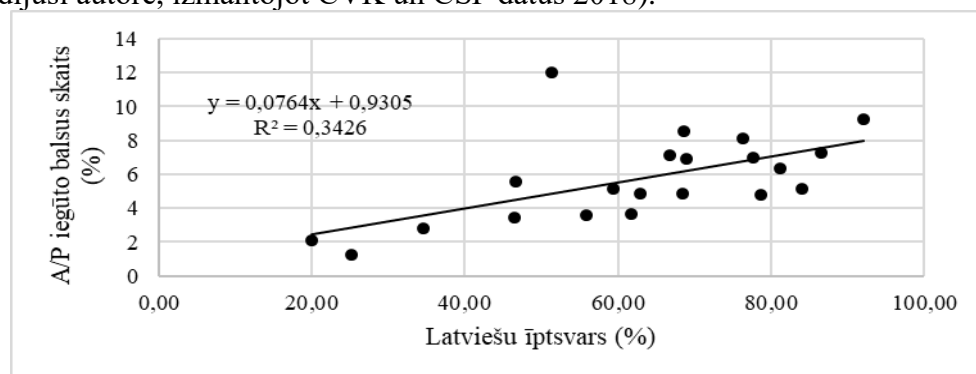
3. Pielikums. Politiskās partijas "KPV LV" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

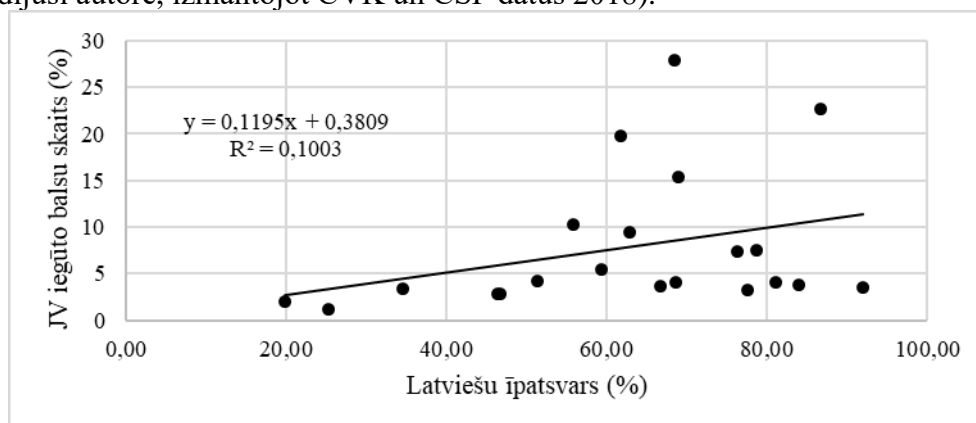
4. Pielikums. Nacionālās apvienības “Visu Latvijai!”-“Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

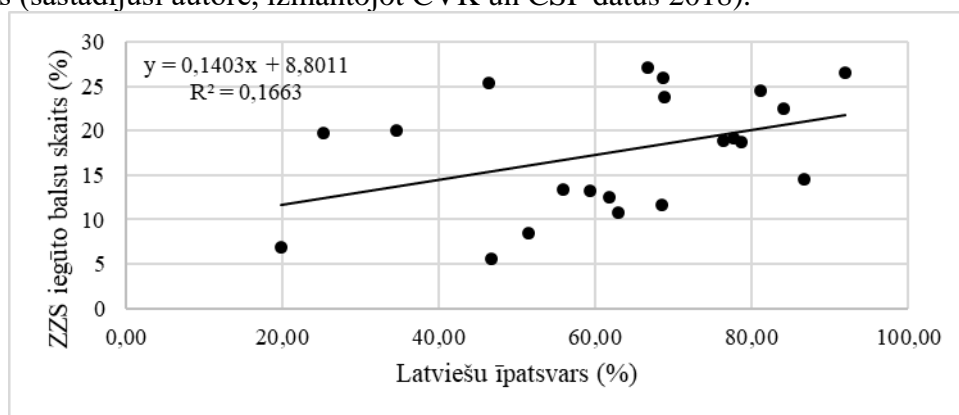
5. Pielikums. Politiskās partijas “Attīstībai/Par!” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

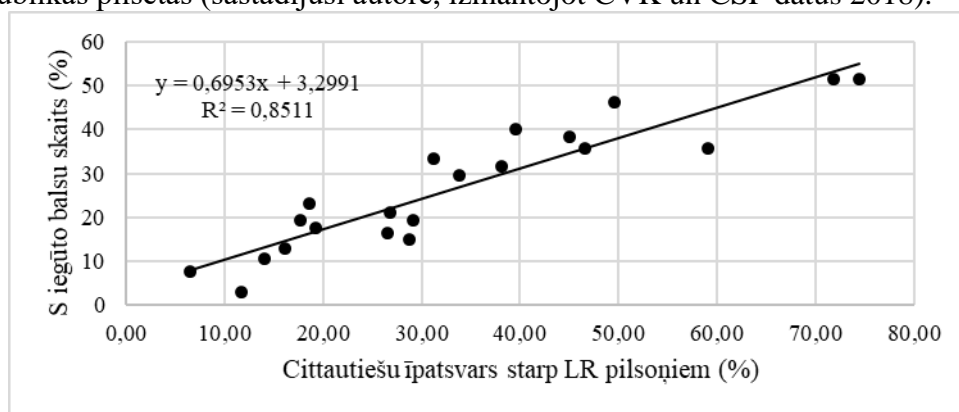
6. Pielikums. Politiskās partijas “Jaunā VENOTĪBA” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

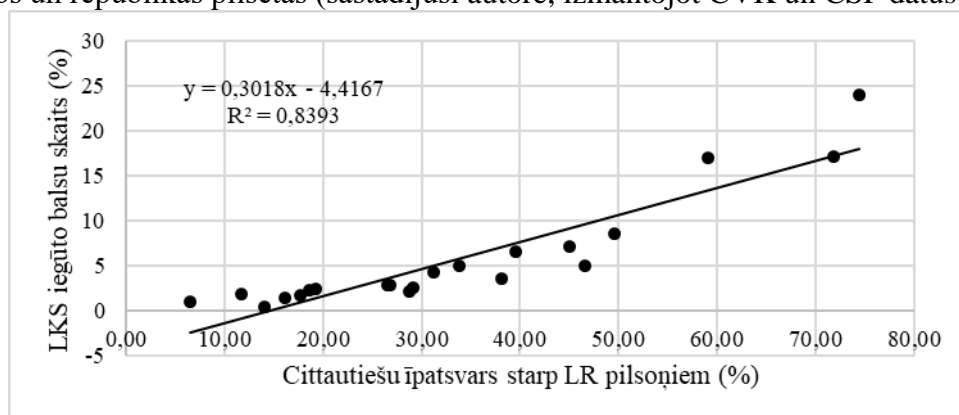
7. Pielikums. Politiskās partijas “Zaļo un zemnieku savienība” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

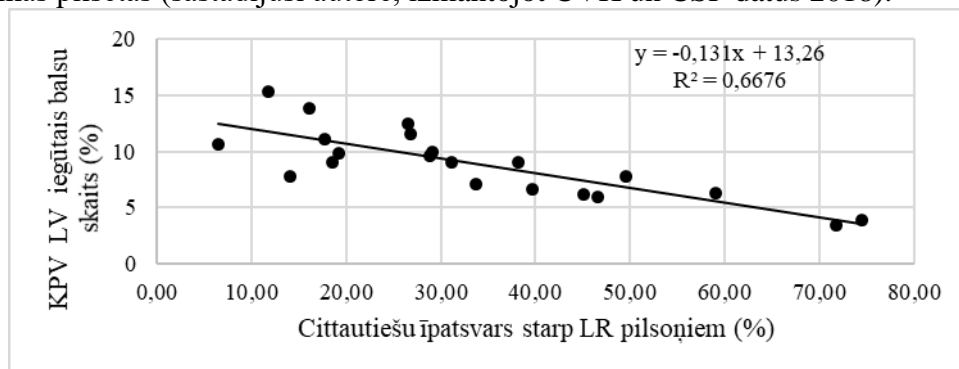
8. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas "Saskaņa" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

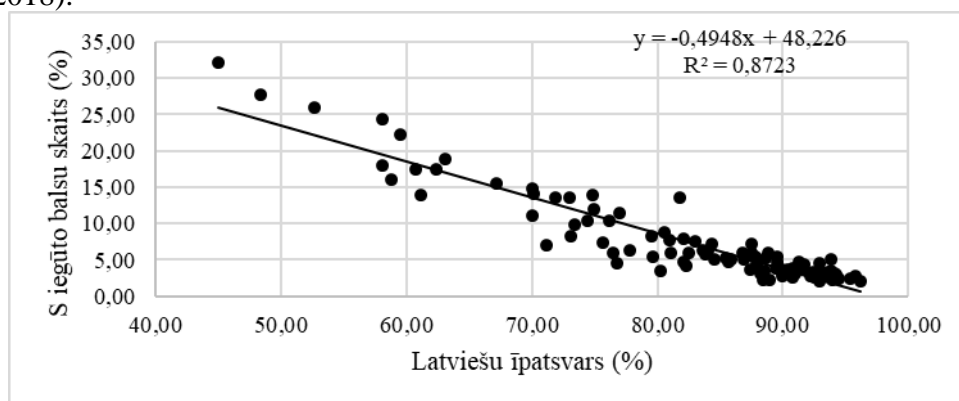
10. Pielikums. Politiskās partijas "Latvijas Krievu savienība" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

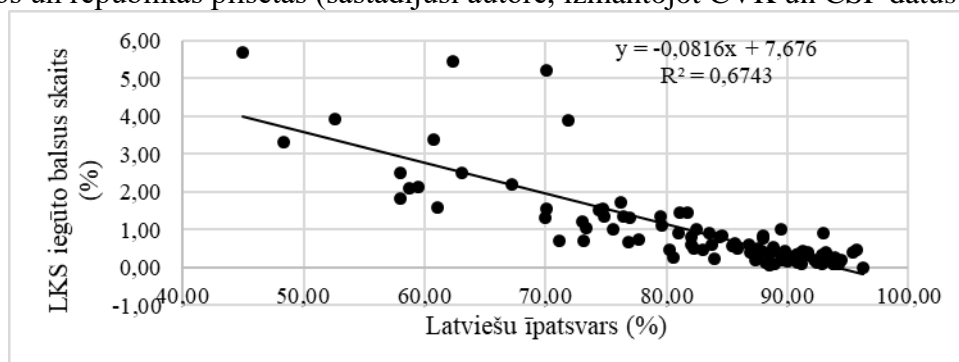
11. Pielikums. Politiskās partijas "KPV LV" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

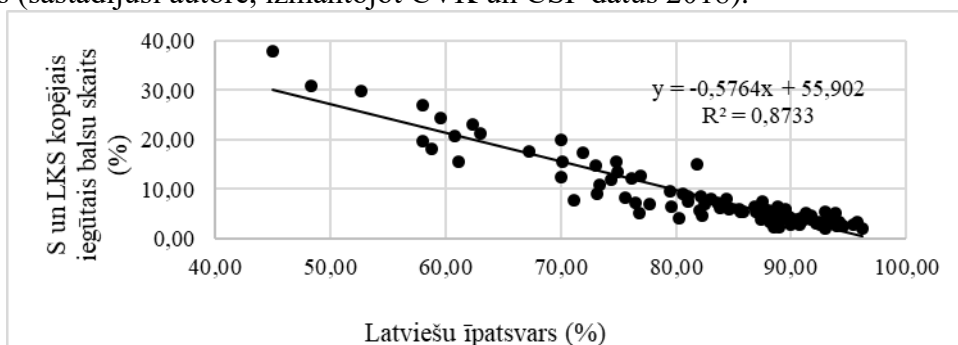
12. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas "Saskaņa" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

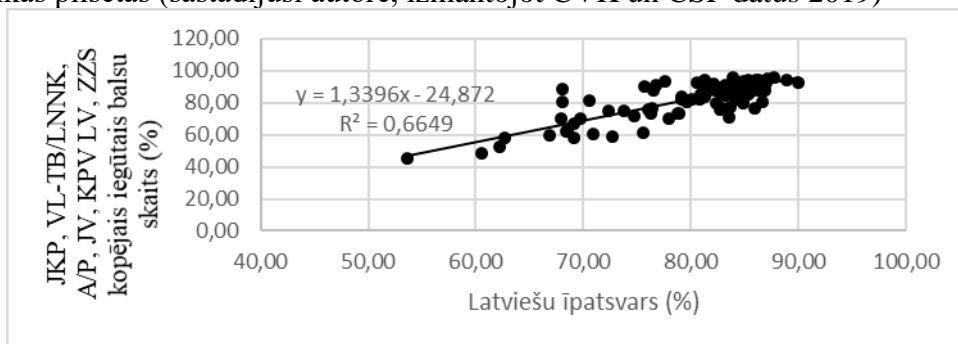
13. Pielikums. Politiskās partijas "LKS" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

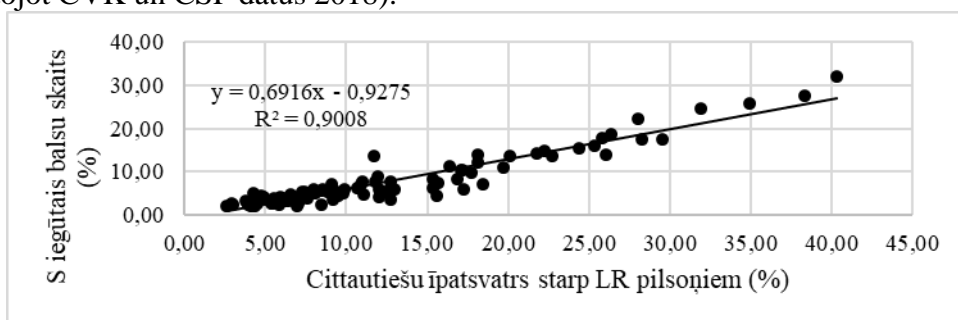
14. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” un politiskās partijas “Latvijas Krievu savienība” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

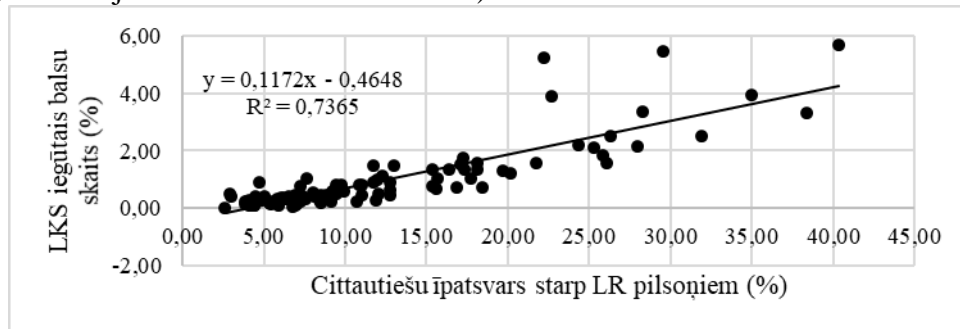
15. Pielikums. “Jaunā konservatīvā partija”, “Visu Latvijai!”-“Tēvzemei un brīvībai/LNNK”, “Attīstībai!/Par”, “Jaunās VIENOTĪBAS”, “KPV LV” un “Zaļo un Zemnieku savienības” kopējo 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā no latviešu īpatsvara novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2019)

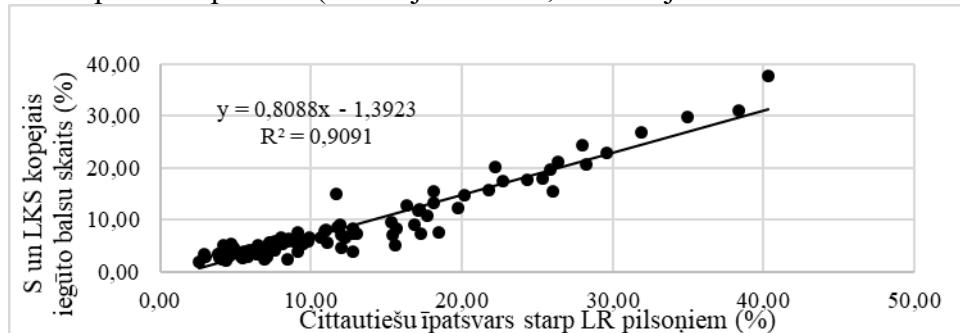
16. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas "Saskaņa" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

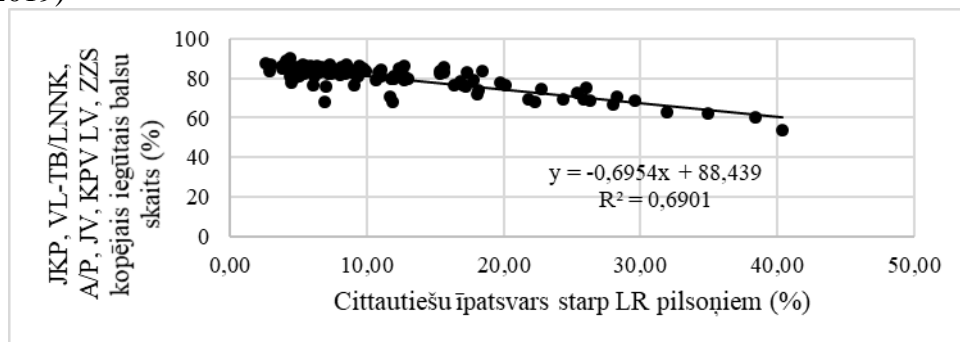
17. Pielikums. Politiskās partijas "Latvijas Krievu savienība" 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

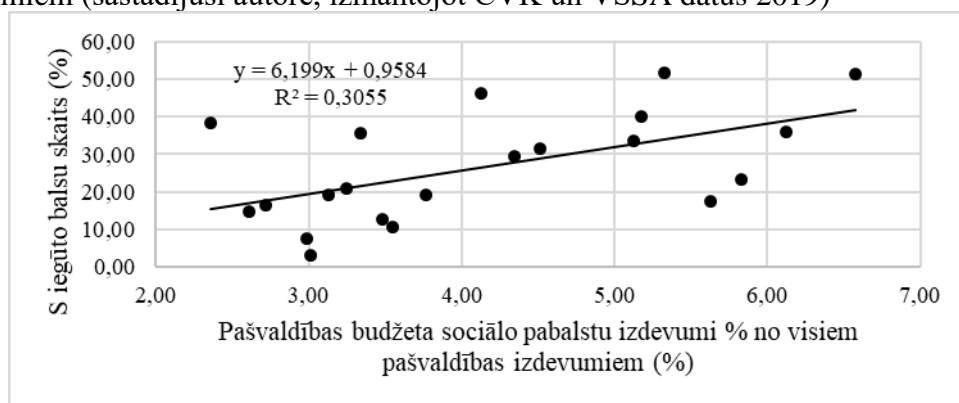
18. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas "Saskaņa" un politiskās partijas "Latvijas Krievu savienība" 13. Saeimas vēlēšanu kopējo rezultātu atkarība Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2018).

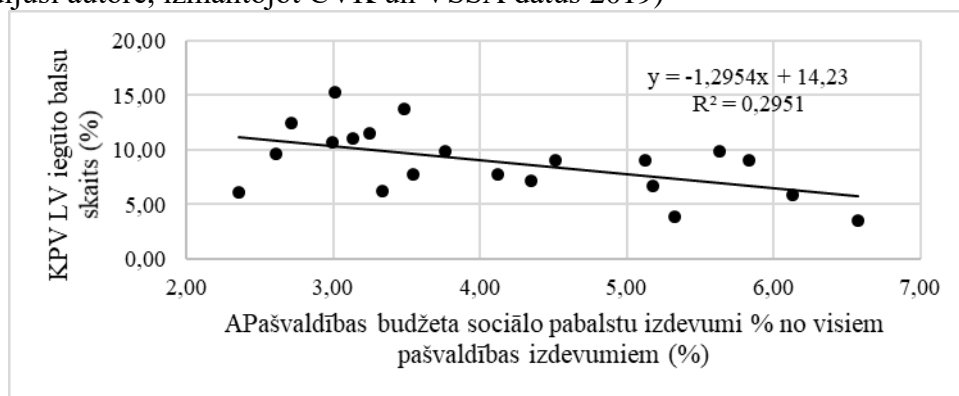
19. Pielikums. "Jaunā konservatīvā partija", "Visu Latvijai!"-"Tēvzemei un brīvībai/LNNK", "Attīstībai!/Par", "Jaunās VIENOTĪBAS", "KPV LV" un "Zaļo un Zemnieku savienības" kopējo 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā no cittautiešu īpatsvara starp LR pilsoņiem novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2019)

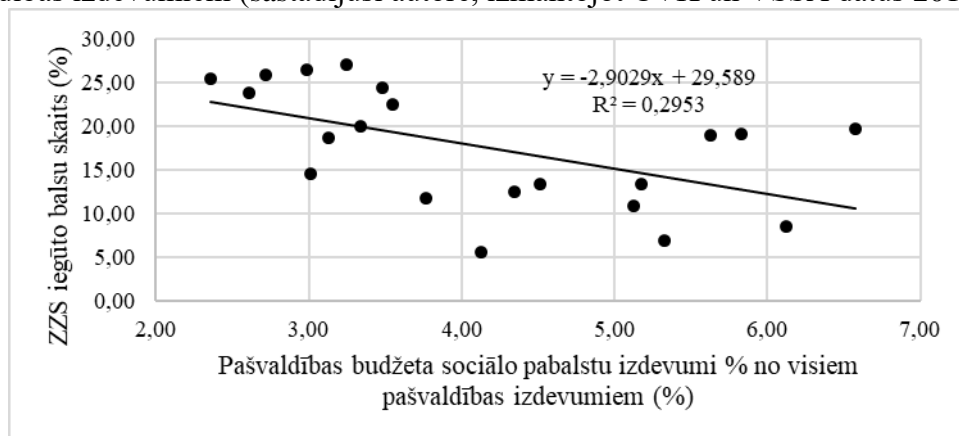
20. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no pašvaldības budžeta sociālo pabalstu izdevumiem % no visiem pašvaldības izdevumiem (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

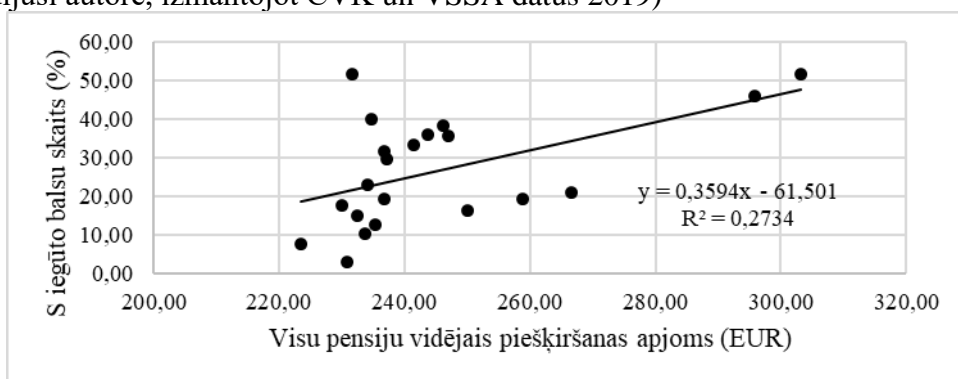
21. Pielikums. Politiskās partijas “KPV LV” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no pašvaldības budžeta sociālo pabalstu izdevumiem % no visiem pašvaldības izdevumiem (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

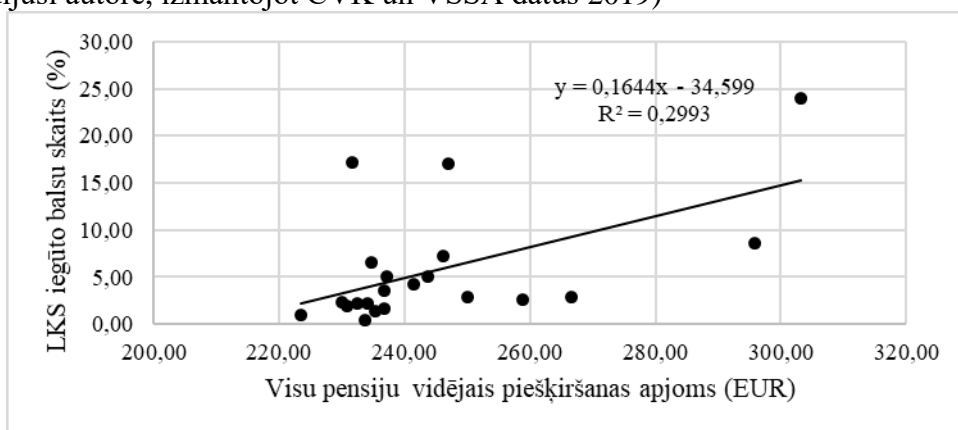
22. Pielikums. Politiskās partijas “Zaļo un zemnieku savienība” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no pašvaldības budžeta sociālo pabalstu izdevumiem % no visiem pašvaldības izdevumiem (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

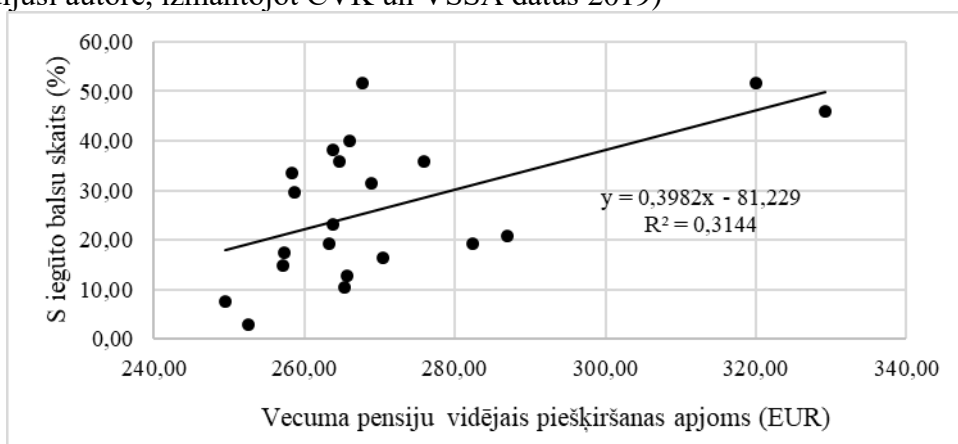
23. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no visu pensiju vidējā piešķiršanas apjoma Latgales vēlēšanu apgabalā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

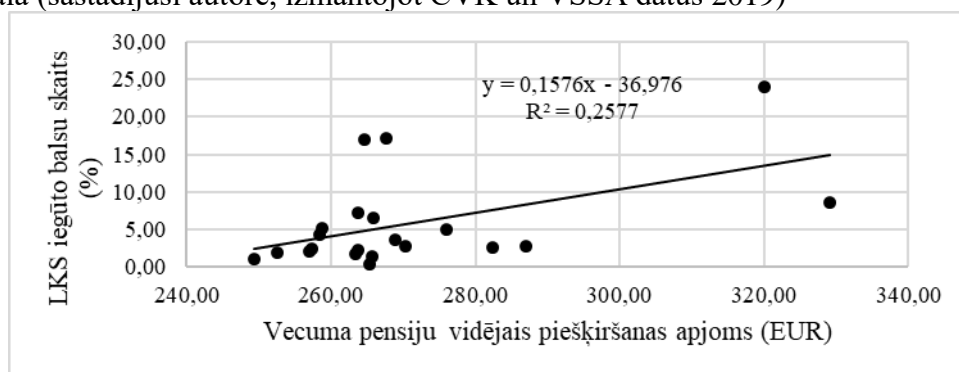
24. Pielikums. Politiskās partijas “Latvijas Krievu savienība” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no visu pensiju vidējā piešķiršanas apjoma Latgales vēlēšanu apgabalā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

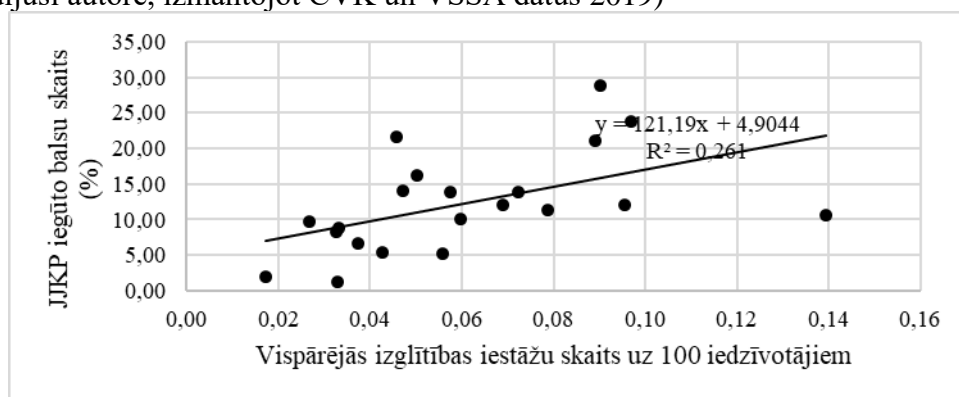
25. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no vecuma pensiju vidējā piešķiršanas apjoma Latgales vēlēšanu apgabalā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

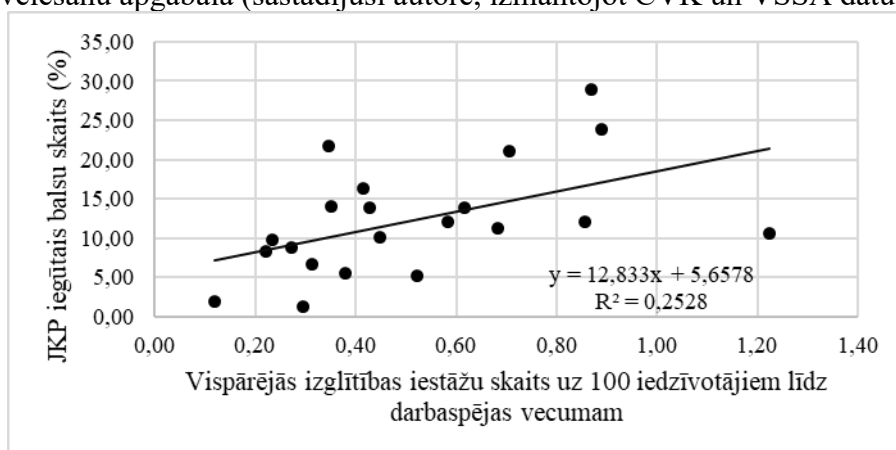
26. Pielikums. Politiskās partijas “Latvijas Krievu savienība” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no vecuma pensiju vidējā piešķiršanas apjoma Latgales vēlēšanu apgabalā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

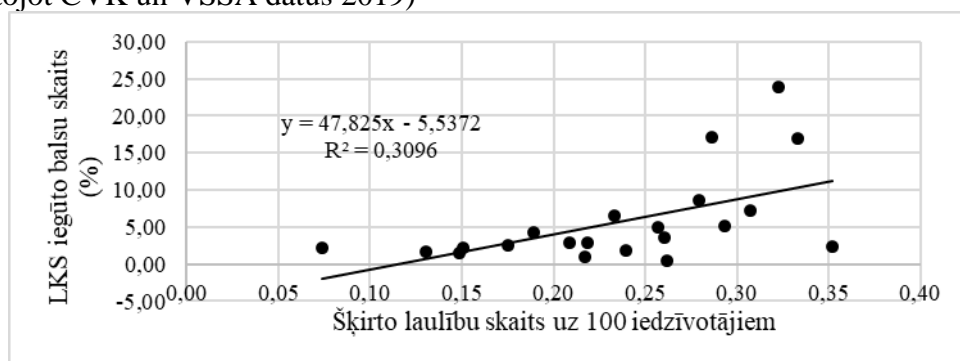
27. Pielikums. Politiskās partijas “JKP” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no vispārējās izglītības iestāžu skaita uz 100 iedzīvotājiem Latgales vēlēšanu apgabalā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

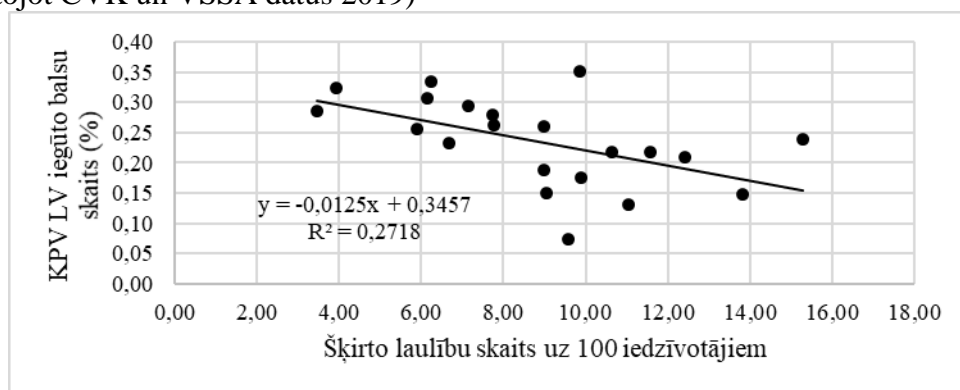
28. Pielikums. Politiskās partijas “JKP” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no vispārējās izglītības iestāžu skaita uz 100 iedzīvotājiem līdz darbaspējas vecumam Latgales vēlēšanu apgabalā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

29. Pielikums. Politiskās partijas “LKS” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no šķirto laulību skaita uz 100 iedzīvotājiem Latgales vēlēšanu apgabalā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

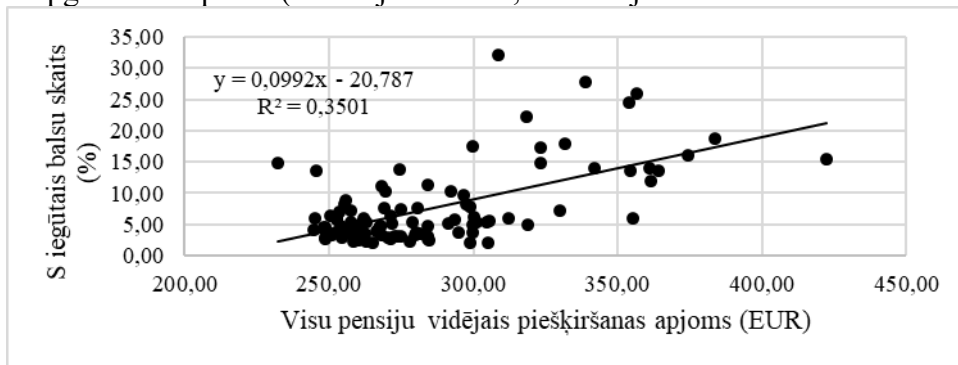
30. Pielikums. Politiskās partijas “KPV LV” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no šķirto laulību skaita uz 100 iedzīvotājiem Latgales vēlēšanu apgabalā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

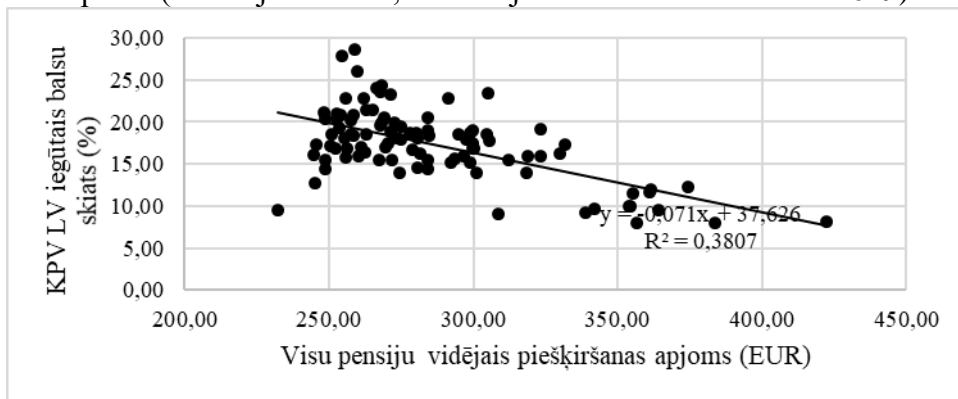
31. Pielikums. Politiskās partijas “Attīstībai/Par!” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no personu skaita, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam, % no kopējā iedzīvotāju skaita Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

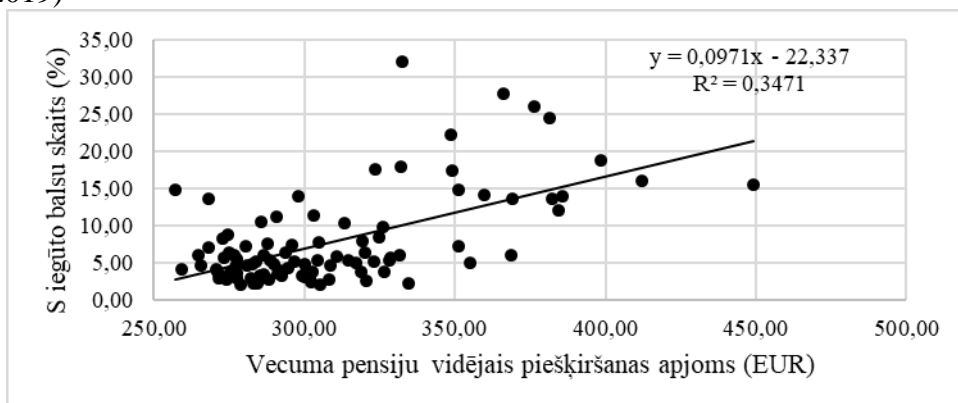
32. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no visu pensiju vidējā piešķiršanas apjoma Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

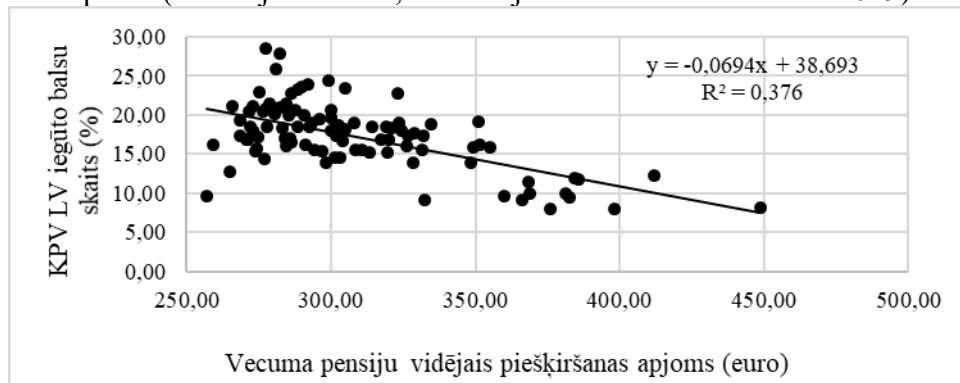
33. Pielikums. Politiskās partijas “KPV LV” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no visu pensiju vidējā piešķiršanas apjoma Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

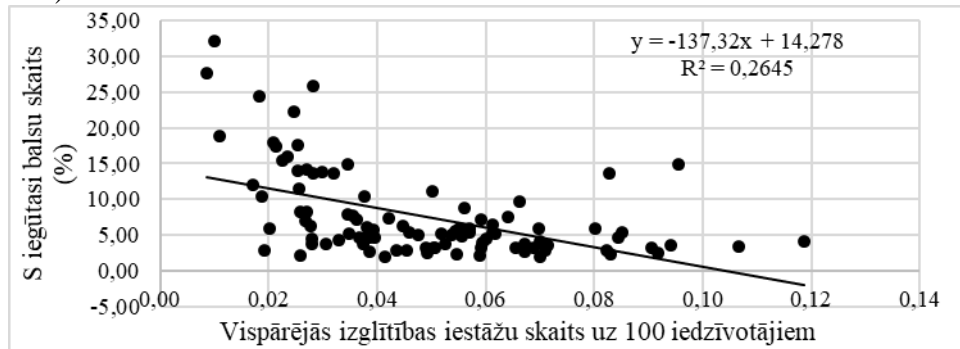
34. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no vecuma pensiju vidējā piešķiršanas apjoma Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

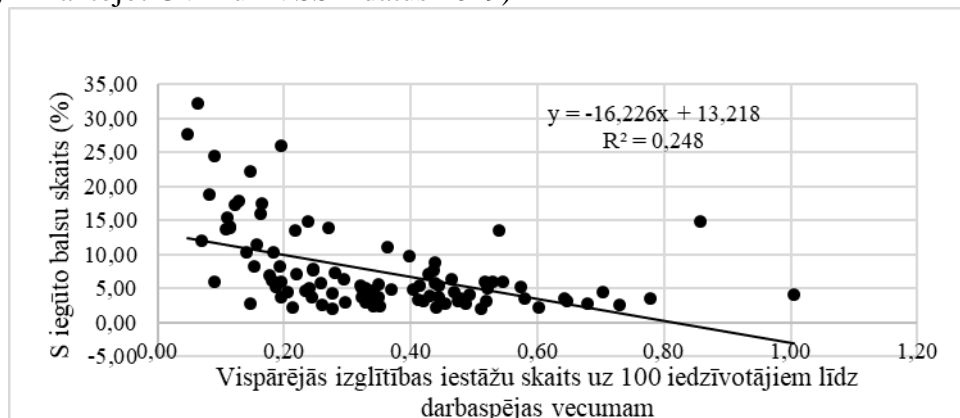
35. Pielikums. Politiskās partijas “KPV LV” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no visu pensiju vidējā piešķiršanas apjoma Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

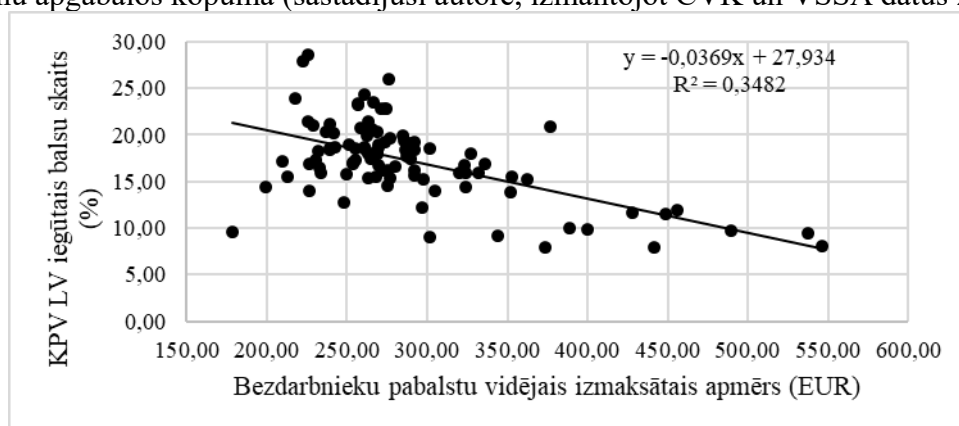
36. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no vispārējās izglītības iestāžu skaita uz 100 iedzīvotājiem Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

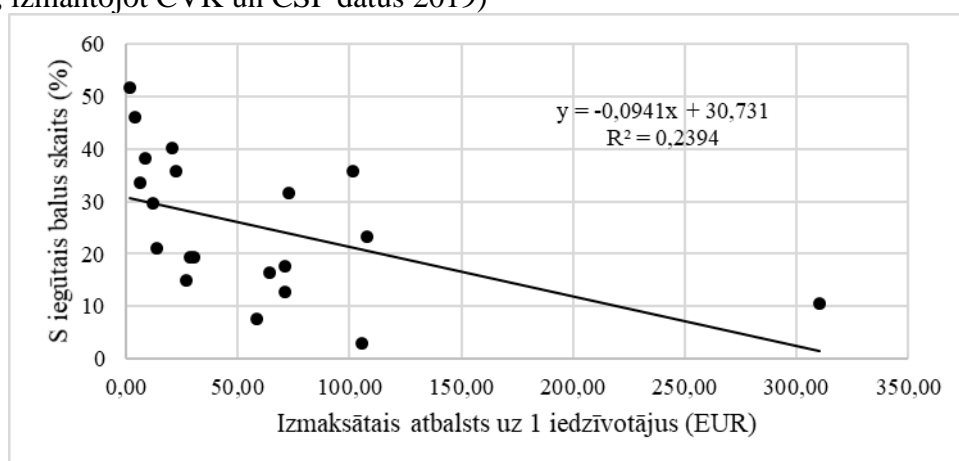
37. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no vispārējās izglītības iestāžu skaita uz 100 iedzīvotājiem līdz darbaspējas vecumam Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

38. Pielikums. Politiskās partijas “KPV LV” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība no bezdarbnieku pabalsta vidējā izmaksātā apjoma Kurzemes, Vidzemes un Zemgales vēlēšanu apgabalos kopumā (sastādījusi autore, izmantojot CVK un VSSA datus 2019)

39. Pielikums. Sociāldemokrātiskās partijas “Saskaņa” 13. Saeimas vēlēšanu rezultātu atkarība Latgales vēlēšanu apgabalā no piešķirtā finansiālā atbalsta par ilgstošo lietavu izraisītajiem postījumiem uz 1 iedzīvotāju novados un republikas pilsētās (sastādījusi autore, izmantojot CVK un CSP datus 2019)

Bakalaura darbs “Etnisko un sociālo faktoru ietekme uz 13. Saeimas vēlēšanu rezultātiem Latgales vēlēšanu apgabalā” izstrādāts LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti.

Autors: Liene Magdeburgere

paraksts

datums

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Zinātniskais vadītājs Doc. Dr.geogr. Juris Paiders

paraksts

datums

Recenzents: M.geogr. Jānis Krūmiņš

Darbs iesniegts Ģeogrāfijas nodaļas lietvedībā nodaļas lietvedībā 20.05.2021.

Nodaļas lietvedis

paraksts

datums

Noslēguma darba aizstāvēšanas rezultāti:

Bakalaura darbs aizstāvēts Ģeogrāfijas bakalaura akadēmisko studiju gala pārbaudījumu komisijas sēdē

.....
gads, datums, mēnesis

protokola nr.

vērtējums

Sekretārs

Vārds, uzvārds

paraksts

datum